

Lietuvos Konsulo sveikinimas

DR. PETRAS DAUŽVARDIS, Lietuvos Konsulas Chicagoje, atsiuntė Naujienoms šitokį sveikinimą:

Gerbiamieji, Jubiliejinė proga naudodamasis, nuoširdžiai sveikinu "Naujienas" ir jų visą štabą su vyriausiu ir ilgamečiu redaktoriumi Dr. P. Grigaičiu prilydžiu, linkėdamas geriausių sėkmių visuose tautiniuose — kultūrinuose darbuose.

Su tikra pagarpa,
PETRAS DAUŽVARDIS,
Lietuvos Konsulas

Dr. A. Garmaus sveikinimas

Nuoširdžiai sveikinu Naujienas 40 metų sukakties proga ir linkiu jums stovėti socialistiško

NAUJINIENAI, 1929 METAIS GAMINUSIEJI DIENRAŠTĮ

avangardo priešakyje, kaip stovėjo iki šio meto, atkakliai kovoti prieš bolševizmą — didžiausią žmonijos priešą, ginti darbininkų reikalus ir atidžiai budėti Lietuvos laisvinimo sargyboje.

Dr. A. Garmus

Lietuvių Enciklopedijos Redakcijos ir Leidyklos sveikinimas

Bostonas, 1954.II.16.
Dr. Pijui Grigaičiui,
Naujienų Vyr. Redaktoriui,
Chicago, Ill.

Didžiai Gerbiamieji,

Per 40 metų Naujienos skleidė lietuviškąjį žodį ir lietuviškąją mintį JAV lietuvių tarpe. Tai yra didelis kultūros darbas, džiaugėsi nepriklausomu gyveno šiandien regim — garbingi nu, kūrė savo mokslą ir me-
ny komplektai yra akivaizdūs liudytojai lietuvių kovos už laisvą mintį ir savo tautos laisvę. Lietuva per dalį tų 40 metų išaugusi nepriklausomu gyveno ir to darbo vaisiai. Naujie-

nių komplektai yra akivaizdūs liudytojai lietuvių kovos už laisvą mintį ir savo tautos laisvę. Lietuva per dalį tų 40 metų išaugusi nepriklausomu gyveno ir to darbo vaisiai. Naujie-

ADV. JONAS VILEIŠIS ir DR. ANTANAS GARMUS — pirmutinis ir paskutinis Kauno burmistras

džiauginės gerovės, o dabar ir vėl yra paskandinta ašarose, skurde ir dar niekad nepatirtoj priešpaudoj. Žūtūbūtinės kovos metu lietuviškasis dienraštis yra didelė jėga mūsų rankose. Todėl dar ilgus metus tegu gyvuoja Naujienos, jų redaktoriai ir leidėjai ir visa to dienraščio šeima.

Ta sukaktuvių proga, didžiai Gerbiamas Daktare Grigaiti, reikiame Tamstai, tiek metų garbingai stovėjusiam Naujienų priešaky, savo nuoširdžius linkėjimus ir pagarbą.

VACL. BIRZIŠKA,
L. E. Vyr. Redaktorius

JUOZAS KAPOČIUS,
L. E. Leidėjas

Šis dienraščio numeris yra skiriamas, kaip ir vakar išleistas, NAUJIENŲ 40 metų sukakties paminėti. Pirmoji sukaktuvinė laida turėjo 32 puslapius, ši antroji — 24 puslapius.

Rytoj Naujienų Jubiliejinis Koncertas, Sokol Hall, 2337 S. Kedzie Ave. Pradžią lygiai 3 val. popiet. Prašome visus ateiti laiku!

PRISIMINIMAI APIE DĖDĘ ŠERNĄ

Daugeliui chigaičių lietuvių šio šimtmečio pradžioj Juozas Adomaitis — Šernas — buvo dėdė Šernas. Tame pavadinime nieko labai ypatingo. Tais laikais Chicagoje žodis "dėdė" buvo prisegamas bent kam, kas buvo arba vyresnis metais arba savotiškai truputį mylimas, truputį gerbiamas žmogus. Ypatinga buvo tai, kad niekas Šerno nevadino "dėdė Adomaičiui", bet tik "dėdė Šernui". Ir Šernui tas patiko.

"Šernas" buvo Adomaičio pseudonimas. Iš dalies tai charakterizuoja Adomaičio asmenį, kad jis pasivadino "Šernu" — keistu vardu, koku niekas kitas jo nebūtų drįsęs pavadinti. Šernas suvalkiečių tarmėje reikiąs laukingą kiaušį, ir Šernas sužiniai toje reikiąmėje savo pseudonimą vartojo. Kas įkvėpė Adomaitį taip patsivadinti ir tik Šerno vardu tapti lietuviams žinomam?

Chicagoje labai mažai kas žinojo, kad Šerno tikras vardas buvo Adomaitis, ir dar gal mažiau kas žinojo ką žodis "šernas" reiškė. "Šernas" tapo pavarde ir pradėjo reikšti tik dėdė Šerną, ypatingą, kartais rūstą, kartais linksmą vienišį žmogų, kuris buvo savitraščio "Lietuvos" redaktorius ir rašė mokslo knygas.

Antano Olševskio atkviestas Amerikon "Lietuvos" redaguoti — tai jau bus gal daugiau kaip 60 metų atgal — dėdė Šernas savitraštį "Lietuvą" padarė europinio pobūdžio laikraščiu, kuriame amerikoniška buvo tik tai, kas buvo lietuviškai-amerikoniška. Redaguodamas "Lietuvą", tarp kitko jis atliko svarbų darbą didėlei ir vis didėjusiai lietuvių išeivijai Amerikoje. Visai atsitiktinai jis parūpino tai išeivijai "apsvetos" raštų ir knygų.

Šernas nebuvo nei švietėjas, nei misionierius, nei agitatorius, nei pasekėjas bent kokios aiškiai atsiribavusios filosofijos ar doktrinos. Jis buvo gamtininkas, studijavęs gamtos mokslus Varšuvos universitete tuo pačiu metu, kai Vincas Kudirka mokėsi tame universitete medicinos. Amerikoje jis savo studijas užmetė, nebeturėdamas progos jas pagilinti. Bet kad "Lietuvai" reikiąs kas savitai daug raštų, palengvinimui savo darbo, Šernas pradėjo vesti iš vokiečių kalbos visus tuos gamtos, biologijos, geologijos ir antropologijos veikalus, kokių jis buvo studijavęs Varšuvoj, ir juos spausdino "Lietuvoje".

Antanas Olševskis, sutapęs iš kiekvienos "Lietuvos" laidos susitapęs raiškes ar metalą, išleido tuos veikalus ir knygų pavidale. Išeiviai godžiai pirkto ir skaitė tas knygas. Kai knygų skaičius augo, tūkstančiai lietuvių išeivių džiaugėsi, kad jų na-

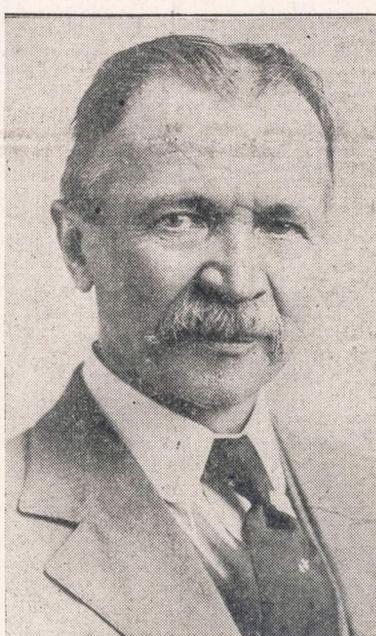
muose knygynėliai augo. Tie knygynėliai Amerikos lietuvių namuose šiandien tai jau užmirštas dalykas. Bet savo laiku jie turėjo didelės reikšmės išeiviams. Ne vienas lietuvių angliakasių, Amerikoje, paskaitęs Šerno "Geografią" arba "Geologiją", jautėsi išmanęs daugiau už airius ar slavokus ir apie kasyklas ir apie žemės klodus.

Taip Šernas, niekad nesikėsinęs būti švietėju, tapo pirmuoju Amerikos lietuvių švietėju, pirmuoju ir, tur būt, paskutiniu.

Kad jo verstiniai raštai buvo plačiai skaitomi, tas be abejo turėjo duoti jam šio tokio patenkinimo. Bet jis žinojo, kad jis buvo tik vertėjas (nors iš tikrųjų jis nevertė, o tik laisvai suprantamai atpasakojė to laiko geriausių mokslo veikalų turinį). Ir, žinoma, jis taipgi žinojo, kad jis duoda lietuviams "tyro" mokslo veikalus be tendencijų. Čia jis griežtai skyrėsi nuo Dr. Jono Šliupo, nuo kunigo Dembskio ir kitų "laisvamanių". Dr. Šliupo gyvenimo tikslas susikoncentravo kovoje su Romos katalikų bažnyčia. Savo prakalbomis ir raštais ilgoką laiką jis stegėsi sugriauti bažnyčią iš pamatų, atitraukiant kur kitur jos pasekėjus. Šernas buvo Dr. Šliupo draugas, bet jis Šliupo nesekė. Ne vieną sykį jis buvo Dr. Šliupui pasakęs: "Jonai, tu per greit eini. Aš nespėju tau dirvos prirengti."

Nors Sv. Jurgio parapijos klebono Kriaučiūno (ar Krawczuno) byloje su "Lietuva" ir Olševskiu Šernas buvo tiesioginiai įveltas kaip "Lietuvos" redaktorius ir turėjo "kovoti" prieš kleboną ir jo neteisingą kaltinimą aikštėn iškelti, jam ta visa byla buvo antraeilis dalykas. Šernas su Kriaučiūnu tą bendra turėjo, kad jiedu, abu du buvo dideli mėgėjai prancūziško-konjako (three star Henessey) — su tuo tik skirtumu, kad kun. Kriaučiūnas turėjo konjako pilną klebonijos rūšį, o dėdė Šernas gerė konjaką "šmičkėmis" Ridiko karčemoje. Taip, "šmičkė" buvo Šerno iš kur tai gautas žodis stikleliui degtinės pavadinti. Nuo Šerno ir Šliupos buvo tą žodį priėmęs, ir kai Šliupas kada-nekada atvykdavo Chicago, jiedu su Šernu pirmoj vietoj eidavo išsigerti po "šmičkę" ir po antrą. Deja, tais laikais tarp lietuvių visų profesijų ir amatų buvo daug girtavimo namie ir daugybėje karčemų.

Šernas nebuvo oratorius, nebuvo aktorius, nebuvo poetas, nebuvo beletristas. Jis rašė lengvai, bet jo rašytinė kalba buvo savotiška, nestropi, nenudailinta, literatūrinio grožio. Jo rankraštis buvo labai smulkus, subruktas, vargiai įskaitomas. Olševskio spaustuvėje tik Juozas Mockas galėjo Šerno rankraštį išskaityti ir paversti

Juozas Adomaitis-Šernas

į spaudos raides. Bet ir jis gal dažnai iš suraizgytų eilučių tik Šerno mintį atspėjo ir savo žodžiais tekstą sustatė. Kiti zeceriai Šerno rankraščio nė į rankas neėmė. Toks Šerno rankraštis, matyti, turėjo pagrindą jo asmenybėje ar būde. Jo ypatinga būdą išreiškė ir jo šnekta — greita, velianti žodžius į krūvą — kartais tik burzgėjimas po nosia suspaustomis lūpomis. Jis gyveno, mąstė, svajono užsidaręs savyje, tarytum gniaužomas tragiškos paslapties. Su tuo gal turėjo ryšį ir jo pasivadinimas Šernu.

Amerikos jis nekentė. Amerika jam buvo ne tik svetima ir nesvetinga šalis, — ji jam buvo ištrėmimo stovykla. Bet jis nebeturėjo kur bėgti iš jos. Kiti inteligentai greit išmoko garbinti ir Washingtoną ir Lincolną, bet ne Šernas. Kiti greit pramoko angliškai kalbėti, bet Šernas buvo tvirtai nusistatęs anglų kalbos nesimokyti, jos nesimokino, neklausė, neišmoko, ir tik negalėjo išvengti vartojęs keleto paprasčiausių angliškų žodžių, jėjusį Amerikos lietuvių kalbon, — tokių, kaip *strylas, strytkaris, kornas, pokeris, dišė*.

Žinias apie pasaulio ir Amerikos skelbiamus įvykius jis rinko "Lietuvai" tiktai iš vokiečių Zeitungos ir kadais iš lenkų Zgodos. Jo rankos niekad nepalietė jokio amerikoniško-angliško laikraščio, jokio angliško žurnalo, jokios angliškos knygos. Jis

niekad nedraugavo ir nieko bendra neturėjo su amerikiečiais anglų ar airių kilmės. Nors asmeniškai niekad su jais nesujęs, jis bendrai visus amerikiečius skaitė labai žemos kultūros žmonėmis.

Apie tą patį laiką, kai Šernas atvyko Amerikon, kitas europietis, Knutas Hamsūnas, vėliau pagarsėjęs norvegų rašytojas, iš pradžių mistikas, paskui virtęs Hitlerio garbintoju, buvo gyvenęs Chicagoje, dirbdamas čia kaip gatvėkarių konduktorius (kuomet gatvėkariai dar buvo arkliais vežami.). Sugrįžęs Europon, Knutas Hamsūnas parašė ir paskelbė savo vaizdingus pasakojimus apie gyvenimą Anglijoje, apie amerikiečių kultūrą, jų vaikišką nesubrendusį protą, jų masinį kvaitimą garbinant Amerikos vėliavą, jų kvailį šovinizmą ir jų netolerantingumą. Apie 40 metų prieš Knutą Hamsuną Anglijos rašytojas Charles Dickens didelį knygų (romane) aprašė Amerikos laikraštinių, generolus, politikeirus, sukčius ir bizniečius, moteris ir vyrus, perdim juodose ar juokingose spalvose, kaip niekad pasaulyje nematyta gaują pusgalvių, intrigantų, niekšų ir galvažudžių. Vargiai dėdė Šernas buvo skaitęs Knutą Hamsuną, ir tikrai jis nebuvo skaitęs Charles Dickenso. Vienok jis matė amerikiečius tų dviejų rašytojų akimis.

Be abejo, tos keistos beveik nežmoniškos amerikiečių ypatybės, kurias aprašė Hamsūnas ir Dickens, dar nebuvo išnykusios Šernui gyvam tebesant, ir dar net ir šiandien jos gali būti pastebėtos. Šernas gal jas jautė be artimesnių pastebėjimų.

Vieną dalyką bentgi Šernas galėjo pastebėti, taip sakant, "savo akimis", o būtent labai žemą medicinos stovį to laiko Amerikoje, — matydamas, koks menkas buvo Amerikos daktarų nusimanymas apie mokslus, kurie sudaro mediciną. Amerikos valstybių patvarkymais, daktarams tais laikais reikiąs mokyti tik du metus bet kokioje medicinos mokykloj, o tuo tarpu kunigas ar pastorius turėjo mokyti ketverius metus dvasiškoj seminarijoj ar akademijoj. Pagrindu tokiaj reguliacijai buvo tikėjimas, kad žmogaus siela yra svarbesnė už žmogaus kūną. Todėl nuodėmingam kūnui pažinti užteko dviejų metų mokslo. Tikrai, su mažomis išimtimis, Amerikos daktarai 19-jo šimtmečio pabaigoje nedaug kuo skyrėsi gamtos pažinimui ir gydymui nuo Europos viduramžių gydytojų ir cirulnikų. Kiek Amerikos medicina pagerėjo per paskutinę pusę šimtmečio, apie tai dėdė Šernui gal nebūtų įdomu girdėti. Jis abejotų jos perdideliais pasigirymais.

Dėdė Šernas gyveno atsiskyręs nuo lietuvių. Kiek žinoma, per ilgus metus jis turėjo kambarį vienoj vokiečių šeimoj. Šerno laimei, tos vokiečių šeimos šeimininkė

kė tapo Šernui kaip motina. Šernas mažai savimi, savo išvaizda ir savo drabužiais rūpinosi. Bet redakcijon į darbą jis atėdavo švariai apsilikęs ir kasdien su nauja balta apikakle (apikaklės tuomet buvo atskirai nuo marškinų dėvimos). Tas kasdieninis stebuklas įvykdavo jį šeiminkės rūpesčiu. Ji jam supirkdavo visus reikmenis ir išrengdavo jį į darbą kaip motina vaiką mokyklon. Šernas, nemokėdamas anglų kalbos, negalėdavo nei apikaklės nusipirkti. Bet jis pats pirkdavo cigarus, kuriuos be paliovos rūkė.

Ar kas iš lietuvių buvo kada matęs ar pažinęs tą geraširdę vokiečių Amerikoje, mums nežinoma. Ją galėjo būt matęs Antanas Lalis, kurs buvo senas Šerno draugas ir bendradarbis, o gal ir Kazimieras Gugis.

Šernas niekad nevedė žmonos, kaip tas gal jo būdai, atsiskyrėlio būdai, tiko. Galima manyti, kad ta žmona, kurią jis būtų vedęs, būtų buvusi su juo nelaiminga. Tačiau jis ieškojo moterų draugijos. Tik moterų draugijoj jo veido raukšlės netekdavo savo rūstumo. Geriausia jo draugė ir taip jau jo globėja buvo Marė Amijonaitienė, meilinga ir gabi moteris, atsizymėjusi kaip aktorė Chicago lietuvių "teatruose". Ji dažnai vaišindavo Šerną savo namuose.

Ar Šernas buvo tikrai mylėjęs kurią nors moterį, ir jeigu mylėjo — tai kurią, tatau lieka paslaptim. Bet jis buvo glamonėjęs ne vieną, ir gal tik tie gana reti pasiglamonėjęjai su moterimis buvo jam kaip jaukus žiburėliai jo ištrėmimo tamsoj.

Šernas kaip "Lietuvos" redaktorius gaudavo labai mažą algą ir pinigų netaupė. Amerikos lietuvių išpirko daug tūkstančių jo knygų, bet iš jo knygų pardavimo Šernas neturėjo jokio pelno. Kada Šernas paseno ir iš dalies apžlibo, jis buvo atleistas nuo darbo. Umai pasijutęs be algos ir be sutaupto cento, jis norėjo dingti ir būtų miręs badu, jeigu jo du draugai, Antanas Lalis ir Kazimieras Gugis, nebūtų įsteigę mažo fondo Šernui šelpiti.

Šernas liko Amerikos lietuvių išeivijos reikšminga ir gerbiama asmenybė. Jis davė tai išeivijai gausiau ir apčiuopiamiau negu kas kitas, davė, tiesa, atsitiktinai, — bet juk labai daug kas mūsų gyvenime yra atsitiktinai dalykai, įvyksta be mūsų plano. Kol dar bus gyva, senoji lietuvių išeivija Amerikoje minės Šerną su pagarpa. Lietuvoje tačiau Šernas niekad nebuvo žinomas. Čia gal pasitvirtina posakis, kad jokia metropolija negerbia savo išeivijos nuopelnų.

Amerikos lietuvių pastatė Šernui gražų paminklą Lietuvių Tautinėse Kapinėse Chicagoje.

K. J.

PO ARIZONOS ŽVAIGŽDĖMIS

Prieš 20 su viršum metų, (tada vos tik buvo pradėta rodyti garsiniai filmai) kartą teko matyti tokį filmą, kuriame vyras savo mylimąją po vestuvių žadėjo nusivežti į Arizoną, kur dangus esąs daug mėlynesnis ir už mėlyniausias rugiagėles, o oras tiek tyras ir žvaigždės tokios didelės ir taip žėmai, kad įkopus į kalno viršų jas galima ranka pasiekti.

Gal tas įsimylėjęs vyrukas buvo supainijęs Hollywoodo žvaigždes su dangaus žvaigždėmis, bet aš vistiek tada pamaniau: kaip gerai turtingiems, — jie net gali nuvažiuoti į tokias gražias vietas kaip Arizona.

Parėjęs iš kino, maniau, gal bent prisipaštyti tas taip tyras, tyras Arizonos dangus, bet nieko panašaus neatsitiko.

Ir štai keliolika metų vėliau, gydytojams patarus, aš jau Arizonoj. Ir ne mėnesiui ar keletui savaitėi, bet jau greit bus penkeri metai. Ir dabar nekartą pamenu, kodėl aš tada nepasiekiau tą filme vaizduojamą porėlę ir prieš 20 metų neatvažiuavau į Tucsoną? Jei tikrųjų žvaigždžių su ranka pasiekti negalima ir nuo Katalinos kalnų viršūnės, tai užtai tyresnio oro ir mėlynesnio dangaus niekur kitur neteko užtikti, nors ir turėjau progos gyventi trijuose skirtinguose kontinentuose bei septyniose skirtingose šalyse.

Štai ką sako žmogus, kuris praleido virš 40 metų, bekeliaudamas po žemės kamuolį ir kuriame teko gyventi daugelyje jo dalių. Tai Tucsono gyvenantis JAV armijos buvęs gydytojas, su kuriuo atsitiktinai teko susitikti ir pasikalbėti vienoj vietoj belaukiant autobuso. Jo nuomone, tokis tyras ir sveikas klimatas kaip kad yra Tucsono ir jo apylinkė, tėra tik pietų Afrikoj, apie Johannesburgą. Vadinasi, ir Arizonoj ne visur klimatas yra toks geras. Vienur yra per aukšta, kitur per žema ar per daug varijama vandens laukams, kaip tai daroma apie Phoenix.

Tik visas vargas su Arizoną yra tas, kad čia beveik nėra industrijos. Nepaisant, kiek būtų geras klimatas, bet juo nebūsi sotus. Daugiausia, kas čia lig šiol buvo, tai visokios karo įstaigos, kaip pav. lėktuvų taisyimo ir įrengimo. Bet dabar ir tos mažėja. Beieškodami sveikatos, į Tucsoną kas metai privažiuoja tūkstančiai žmonių, todėl čia yra labai daug bedarbių ir dėl to nepaprastai žemai uždarbiai, o pragyvenimas (išskiriant vaisius ir daržoves) yra taip brangus kaip ir Chicagoj. Mažą krautuvę čia visai negalima nei atidaryti, nes viską yra apėmę didieji „ceinstoriai.“ Ypač valgomų daiktų čia yra tokios milžiniškos krautuvės, kad kitur tokių neteko ir matyti.

Namus čia stato didieji rangovai, iš visos Amerikos suvažiuavę. Kas metai naujų namų pastato tarp 4 ir 5 tūkstančių (praėjusiais metais buvo pastatyta tik apie trys tūkstančiai). Dėl to čia visada yra daug namų pardavimui su labai mažu įmokėjimu. Daugelis žmonių, kaip tik į čia atvažiuoja, tai tuoj ir perka namus. Bet ne visiems pasiseka juos išlaikyti. Negavę darbo, juos turi palikti. Tokiu būdu agentai daugelį namų parduoda du ir tris kartus per metus.

Dėl klimato tyrumo ir sveikumo čia (ypač žiemą) matošį šimtai automobilių ne tik iš New Yorko, Illinois, bet ir iš Floridos, Colorado bei Kalifornijos. Tai vis didieji turčiai su savo šeimomis ir net su savo tarnais.

Į Tucsoną labai daug privažina mokyklinio amžiaus vaikų su įvairiomis ligomis, pav. dusuliu, reumatu ir kitomis ligomis ir dėl to čia kas metai vis statomos naujos ir naujos mokyklos. Tucsono yra ir Ari-

zonos universitetas, kuriame studentų priskaitoma beveik du kartus daugiau nei Chicagos universitete. Ir beveik visas Tucsono kultūrinis gyvenimas sukasi apie Arizonos universitetą. Universiteto auditorijoje ir kitose patalpose yra atliekami visokie koncertai ir renginiai. O kas sekmadienį nemonkamai duodamos paskaitos. Su paskaitomis atvažiuoja ne tik Amerikos, bet ir pasaulio garsenybės. Neperseniai čia kalbėjo p. Roosevelt, Jungt. Tautų pirmininkė p. Pandit, Filipinų sen. Romulo ir seneniai iš Rusijos grįžęs korespondentas, kurio patyrimai tilpo Amerikos spaudoje.

Šiaip pasispauginimo vietų, kaip kad yra Floridoj ir Kalifornijoje, čia mažai tėra. Ir dėl to sveikiems žmonėms, norintiems linksmai laiką praleisti, čia nėra kas veikti. Yra daug ištaigingų „rančių,“ bet norinti juose pagyventi, turi atsivežti maišą dolerių.

Gera vieta pensininkams

„Naujienose“ teko pastebėti, kad kai kurie iš mūsų senesnių veikėjų norėtų surasti tinkamą vietą pensininkams. Mat, laikai po truputį keičiasi ir senesnių žmonių padėtis kiek gerėja, nes jie iš vienur ar kitur senatvės paramą gauna.

Tokiu būdu senesni žmonės pasilietuosija nuo visokių pašalpų ir gali ramiau laiką praleisti. Nėra abejonės, kad kiekvienam yra smagiau gyventi arti vietos, kur ilgiausiai išgyventa, kur daugiausia giminių ir draugų. Bet jau to amžiaus žmonėms daugiausia yra reikalingas tyras ir lengvas klimatas, kur mažiau jaučiami visokie kaulų gėlimai ir kvėpavimo sunkumai. Kiek man per šiuos maždaug penkerius metus teko patirti, išsikalbant su patyrusiais keliauninkais, tai tokiems Amerikos kontinente yra geriausia vieta pietinė Arizonos dalis, apie Tucson miestą ir pietų Afrikoj — apie Johannesburgą. Manau, mažai atsiras tokių, kurie norės važiuoti į Afriką ir ten baigti savo amžių. Tokiu būdu Tucson, Arizona, — pasilieka svarbiausia vieta.

Po Arizonos eina Florida. Ten šiltos žiemos, daug gėlių ir žalumynų. Bet reikia labai geros sveikatos, kad galėtumei atlaikyti tropiško drėgno oro nuolatinį spaudimą. Štai mažas pavyzdys iš tų dviejų valstijų ar skirto. Praeitą vasarą pas mus, į Tucsoną, iš Miami (Floridos) liepos mėnesį buvo atvažiuavusi visa Goiter šeima. Tai sena Floridos, prancūzų kilmės, šeima. P. Goiter dirba mokesčių rinkimo raštiniėje, o jo senelis buvo Miami miesto burmistras. Vadinasi, yra tikri to miesto patriotai. Tucsono tuo laiku buvo šilumos tarp 100 ir 107 laipsnių, gi naktimis tarp 70 ir 80. Pojai Goiter, išbuvę pas mus porą savaitėi, išvažiuoja į San Diego, Kaliforniją, kur manė praleisti bent mėnesį laiko. Bet jau po 4 dienų ir vėl buvo pas mus, ir dar išgyveno virš trijų savaitėi. Ir va, ką ponis Goiter iš Miami rašė savo seseriai (mano žmonai): „Šiandien pas mus yra 86 laipsniai šilumos, ir aš jau turėjau keisti suknelę tris kartus. Gi, pas jus, Arizonoj, buvo iki 107 laipsnių šilumos, ir ne tik kad nereikėjo nė karto keisti suknelės, bet galėjau su ta pačia suknele išbūti kad ir tris dienas.“

Tai va, koks skirtumas tarp sausos ir šlapios šilumos. Naujai atvažiuavusius kartais pagązdina į padanges kylantys dulkių stulpai. Bet tai paprasčiausias duktumų reiškinys. Čia vėjų būna net tris kartus mažiau nei Chicagoj, bet ten žmonės su jais apsipratę ir lyg nepastebi. Iš kitur atvažiuavę žmonės baisiausias dalykus pripažįsą apie Floridos uraganus,

bet vietos gyventojai tik nusijuokia ir net supyksta.

Kas Tucsono išgyvena nemažiau dviejų metų, tas jau kitur negyvens, jei bent bus priversitas jį apšviesti dėl finansinės padėties. Gi pensininkams darbui jau nesvarbu, dėl to jie gali gyventi kur geriau tinka.

Taigi, mano manymu, pensininkams visoje Amerikoje yra dvi geriausios vietos: Florida, tiems, kurie turi gerą sveikatą, ir Arizona — tiems, kuriems reikalingas sveikas klimatas.

Tucsono lietuviai

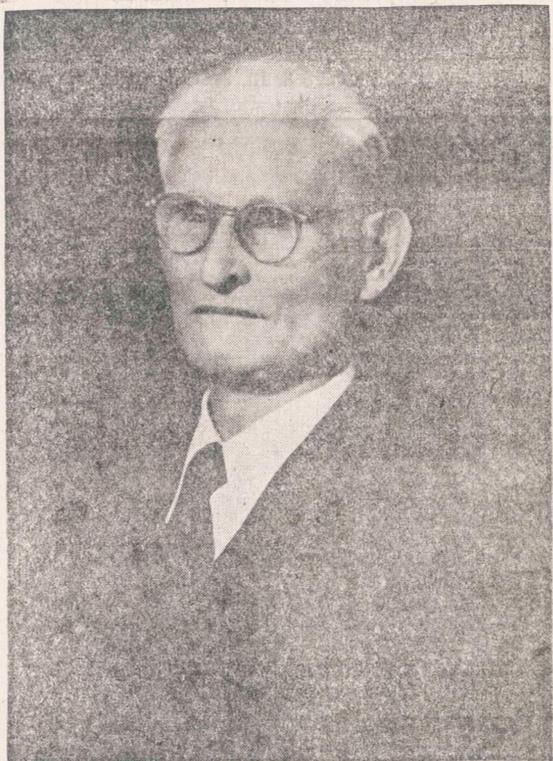
Nors jau Tucsono gyvenimo ilgą laiką, bet apie lietuvius ir jų veiklą mažai ką nežinau. Kalbama, kad gyvena apie 40 šeimų, ir kas metai vis prisideda daugiau. O nesusižinojimo priežasčių yra daug. Gyvename vieni nuo kitų toli.

Daugumoj jau senesnio amžiaus. Beveik visi gyvena savuose namuose, kurių priežiūra užima visą nuo darbo atliekamą laiką. O jei kuris nedirba kitur ir gyvena iš nuomų, apie savo vietą turi tiek darbo, kad taip pat mažai kur gali išieiti. O kas neturi savo mašinos, tai ir su transportacija yra keblumų. Mat, miestas ir jo apylinkės per pastaruosius 20 metų išaugo nuo 20,000 gyventojų iki 160,000. Beveik kiekviena šeima gyvena atskiram vieno aukšto name, ir ant gana didelio žemės ploto. Tokiu būdu gyventojai yra labai išsiskirstę.

Dėlei to gyveną kiek toliau nuo vidurmiesto jaučiasi lyg gyventų kaimė, tik su miesto įrengimais ir patarnavimais. Iš čikagiečių tenka čia susitikti Juozą ir Martą Puišius, jauną autobusų vairuotoją Nipriką ir p. Kaską. Šią žiemą čia apsigyveno Juozas Klimas (jo sesutė Chicago Bridgeporte, prie 31-mos ir Halsted, laiko gražią valgyklą). Taip pat šiemet čia žiemoja kanadiečiai p.p. Vincas ir Veronika Treigiai. Apie Kalėdas iš Chicagoj ir Phoenixe buvo lėktuvu atskridęs, o iš ten į Tucsoną automobiliu atvažiuavęs Juozas Strazdas (Spray). Juozas manęs, kad Arizonoj, lyg biblijos pragare, visada karšta ir dėl to atskridęs labai lengvai apsirengęs, o čia net turėjęs nusipirkti šiltesnius drabužius. Mat, čia naktimis apie tą laiką būna gana vėsu.

Vėliausiai į Tucsoną iš Chicago atvyko ir atvežė gerų dienų p. S. Balickas, kuris per daugelį metų turėjo savo siu-

Demokratinės Lietuvos Respublikos Prezidentas 1926 m.

VELIONIS DR. KAZYS GRINIUS — ilgus metus buvo nuosirdus „Naujienų“ draugas ir bendradarbis. „N.“ Redaktorius P. Grigaitis susipažino su juo, baigdamas gimnaziją Marijampolėje, 1903 metais, „Aušros“ 20 metų sukakties minėjime, Dr. Griniaus tėviškėje. Dvejais metais vėliau Grigaitis gyveno velionies namuose, Marijampolėje, veikdamas revoliuciniame Suvalkijos valstiečių ir darbininkų sąjūdyje prieš Rusijos caro valdžią. Tie artimi santykiai tarp Dr. K. Griniaus ir „Naujienų“ Redaktoriaus nenutrūko ligi pat. Lietuvos Respublikos Prezidento mirties, 1950 m.

vyklą ir Chicago lietuviams yra gerai žinomas. Jis jau ketvirtą žiemą atvažiuoja į Tucsoną.

Kartkartėmis tenka susitikti lietuvių ir iš kitų miestų. Daugumai jų čia geriau patinka, negu Floridoje ar Kalifornijoje. Daugumoje vietų, kur lietuviai gyvena, yra drėgnas oras, ir todėl priprasti prie Arizonos nepaprastai sauso klimato nėra lengva. — reikia čia pagyventi nemažiau dviejų metų, ir jau tada kitur negyvensi.

Tai viskas, ką apie Tucsono lietuvius galima pasakyti. Apie jokią jų veiklą čia nieko nesigirdi, nors kai kurie atvažiuavusių ir veikę, gyvendami didesniuose centruose. Gal juos čia paveikė šiltas klimatas. O gal ir tai, kad daugumas jau nori pailsėti bei atgauti sveikatą. Be to, matyti, niekas ne-

SKAISČIOS SUKAKTUVĖS

Šių metų vasario 19 d. sukanka 40 metų nuo „Naujienų“ laikraščio įsteigimo. Tas laikotarpis apima apie 15,000 dienų ir naktų.

„Naujienos“ — naujas kultūros daigas — užsimezgė prieš 40 metų sveikais pagrindais ir įleido gilią šaknis lietuvių išeivijoje. Tai laisvos minties demokratiškas, informacinis, politinis, kultūros ir mokslo populiarizacijos laikraštis, kuris apsiėjo be svetimų dievų, be svetimos ideologijos garbinimo ir liko neužkrėstas svetimais mikrobais. Jis pataikė į jautrią širdį lietuvių imigranto, kuris buvo ištroškęs lietuviško spausdinto žodžio, ir kultūriname lietuvių ateivių gyvenime išvarė plačią vagą.

Prieš daugelį metų atvykusiems į Ameriką Lietuvos jaunuoliams „Naujienos“ buvo jų tėvas ir motina. Jos auklėjo ir vedė į gyvenimą nelabai su raštais apsipratusių Lietuvos jaunuolių. Jos nevedavo duoti patarimų teisės klausimais, pamokyti, paguosti ir kartais net pabarti, jeigu atsiradavo reikėlas. Jos daugelį išmokė gerbti demokratiškus principus ir jų laikytis.

Amerikai įsivėšus į Pirmąjį Pasaulinį karą, valdžia išleido įstatymą registruoti visiems jaunuoliams. Bet kai kas slapta varė agitaciją, kad vyrai nesiregistruotų. Lietuvių jaunuolių tarpe pasireiškė kai kur demoralizacija. Čia „Naujienos“ išėjo su savo tėviškais patarimais, ragindamos nesipriešinti valdžiai. Tie, kurie tų patarimų nepaklausė ir nesiregistroavo, vėliau skaudžiai nukentėjo. Jie buvo prievarta sugaudyti ir turėjo atlikti bauses. Amerikai išėjus, laimėtoja, suvaržymai pasibaigė. Prasidėjo vėl normalus gyvenimas.

Be štai Tifliso banko plėšikas Juozas Stalinas su savo gauja nuvertė demokratinę Kerenskio valdžią. Tas įvykis tam tikras pasekmes turėjo ir mūsų lietuviškosios visuomenės orientacijoje. Brooklyno Bimba, važinėdamas agitavo, kad demokratiški rinkimai, tai kapitalistų išmislas. Jis teigė, kad reikia bolševikų būdu paimti valdžią į savo rankas. Daugeis jam patikėjo. Prasidėjo mitingai ir garsūs šūkavimai. Čia „Naujienos“ taip pat išėjo su tėvišku įspėjimu: vaikai, nežaikite su ugnimi. Jos pasmerkė plėšiko Stalino biūrų žygi. Tie, kurie skaitė „Naujienas“,

šalinosi nuo Bimbos pasekėjų. O tie, kurie į tuos perspėjimus nekreipė dėmesio, vėliau patarpiu į didelę nelaimę: 1919 m. tik viename Rockfordo mieste, policijai užpuolus bimbinių susirinkimą, buvo areštuoti apie 35 lietuviai vyrai. Daugelis jų turėjo bėgti pro užpakalines duris. Buvo pasamdytas garsusis kriminalinių bylų gynėjas advokatas Clarence Darrow. Vienus teismas išteisino, kiti gavo po metus kalėjimo, bet visiems tas įvykis kainavo po tūkstantinę ir daugiau. Amerikiečių šūkis — No Excuse for ignorance — čia buvo pritaikytas visu griežtumu.

Besikuriant Lietuvos valstybei, „Naujienos“ stėjo už nepriklausomą, demokratinę ir laisvą Lietuvą. Jos pasmerkė Kapsuko žygius, kai pastarasis su Raudonąja Armija ėjo užimti Lietuvos.

„Naujienos“ plačiai informavo savo skaitytojus apie lenkų Želigovskio banditiškus žygius, užgrobiančius Lietuvos sostinę Vilnių. Kai kiti kaimynai kėsinosi į Lietuvos laisvę, „Naujienos“ ne tik informuodavo skaitytojus apie Lietuvos žmonių kovas, bet agitavo ir už finansų organizavimą toms kovoms paremti.

Amerikos lietuvių visuomenė tada buvo pasidalinusi į tris sroves. Buvo įkurti du aukų rinkimo fondai: Lietuvių Rymo Katalikų ir Lietuvos Laisvės Fondas. Trečioji grupė — Brooklyno Bimbos pasekėjai ne tik neprisiėdė savo aukono prie Lietuvos laisvės atstatymo, bet dergė lietuvių pastangas atgauti laisvę ir plūdo Lietuvos savanorius, kurie įėjo Kapsuką ir jo raudonąsias gaujas iš Lietuvos.

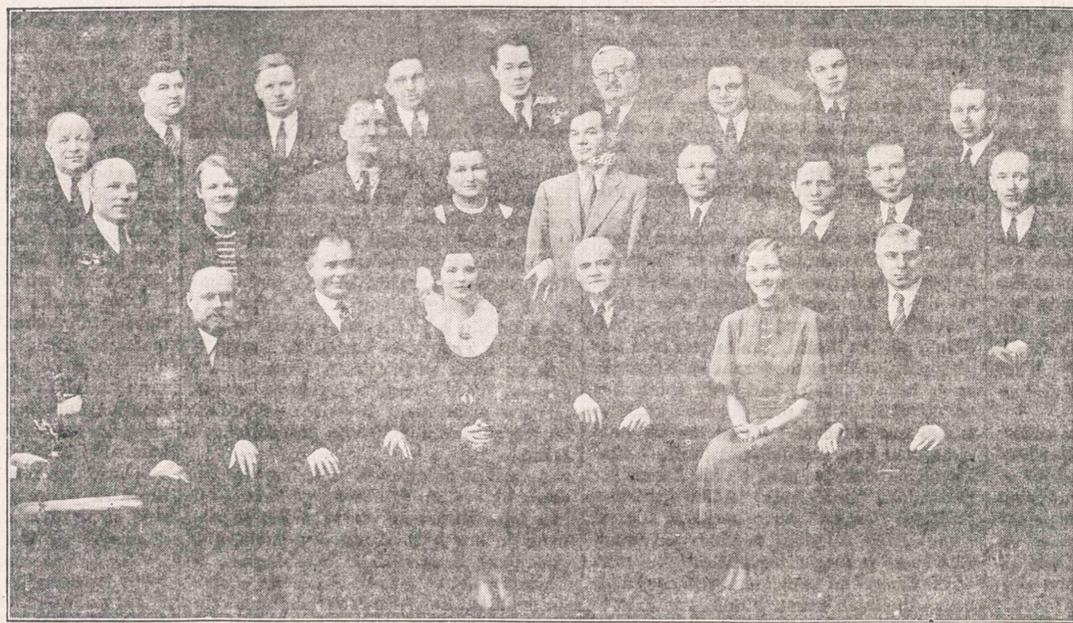
„Naujienos“ taip pat rėmė Dariaus ir Girėno transatlantinio skridimo organizavimą. Jos daug prisidėjo prie to skridimo finansų sutelkimo.

Vėliau „Naujienos“ organizavo ekskursijas į Lietuvą. Tik „Naujienų“ pastangomis buvo surinktos lėšos, kurios įgalino „Pirmyn“ chorą nuvykti į Lietuvą ir ten atlikti eilę koncertų. Su savo gausia skaitytojų armija „Naujienos“ visą laiką garsino Lietuvos vardą svetimtaučių tarpe.

Šiandien „Naujienos“ stvoja ir atvira kovą prieš Lietuvos okupantus burlukus. Jos sėkmingai atremia Lietuvos pavergėjų garbintojų — Birbos, Andriolio, Prūseikos, Mizaros ir kt. — melus.

Tik paviršutiniškai apžvelgus per 40 metų „Naujienų“ atliktus darbus, norisi palinkėti ilgiausių metų jų vyriausiam redaktoriui Dr. Pijui Grigaitiui ir visam stabui, kuris sėkmingai sugebėjo vadovautis laisvės, tiesos, dorovės ir lietuviškumo principais. Per 40 metų praeitas kelias nebuvo lygus. Pergyventi du pasauliniai karai, didžioji Amerikos depresija, Lietuvos okupacija, Lietuvos žmonių išsiblaškymas po visus pasaulio kampus, Korėjos įvykiai ir kt. Šiandien „Naujienos“ savo energiją ir patyrimą skiria kovai už Lietuvos laisvę. Tie visi istoriniai įvykiai rado ir randa tiesų atspindį „Naujienose“, kurių vairotuotojai negaili nei savo nervų, nei sveikatos, kad lietuvis skaitytojas būtų painformuotas ir apšviestas.

Lai gyvuoja „Naujienos“!
—Zvalgas

1934 METŲ NAUJENŲ REDAKTORIAI, ADMINISTRACIJOS IR SPAUSTUVĖS DARBININKAI

Priekinėje eilėje, iš kairės į dešinę, sėdi: P. Galskis, skelbimų agentas; Antanas Rypkevičius, menadžeris; J. J. Augustinavičienė, knygvedė; Pijus Grigaitis, „Naujienų“ redaktorius ir „Naujienų“ bendrovės pirmininkas; p-lė F. Kantrimitė, telefonistė; J. Jesulevičius, spaustuvės formanas.

Antrą eilę iš kairės į dešinę: Albinas Rudinskas, ekspeditorius; p. M. Jurgelionienė, ofiso menadžeris ir apgarsinimų skyriaus vedėja; K. Jurgelionis, direktorius, „Naujienų“ iškilnių „čyfas“; Nora Gugienė, „Naujienų“ b-vės sekretorė; P. Sarpalius, „Naujienų“ jubiliejaus muzikos direktorius; Antanas Žymontas, skelbimų agentas; M. J. Šileikis ir V. Rušinskas, linotipistai; A. Salasevičius, Gordon presmonas.

Trečioje eilėje stovi: J. Mockus, linotipistas; A. Pajauskas, linotipistas; A. Mankus ir P. Švelnis, ekspeditoriai; J. Šmotelis, presmonas; A. Lechavičius, direktorius; K. Augustinavičius, antrasis redaktorius; A. Vaivada, Chicago žinių vedėjas; K. Baronas, pirmojo puslapio vedėjas.

C & C RESTAURANT
COCKTAIL LOUNGE
(Under New Management)
SPECIALIZING
FINE ITALIAN DINNERS
FREE DELIVERY
ON OUR PIZZA
The Finest Pizza in Town
5540 W. Chicago Ave.
EStbrook 8-9310

RYTOJ NAUJIENU 1914 1954
1954 M. VASARIO 21 D. JUBILIEJINIS

KONCERTAS

OPEROS SOLISTĖ ANNA KASKAS

ONUKS STEPHENS
solo chorui pritariant

KAZYS STEPONAVIČIUS,
choro ir orkestro vedėjas

CHICAGO LIETUVIŲ "PIRMYN" CHORAS

IRENA PROTAS
solo ir choras

SOKOLŲ SALĖJE

2337 SOUTH KEDZIE AVENUE

"NAUJIENOS" MINI SAVO 40 METŲ SUKAKTĮ. VYRIAUSIAS DIENRAŠČIO
REDAKTORIUS, DR. PIJUS GRIGAITIS, TARS ŽODĮ.

ANTANAS PEŠKYS
solo ir choras

PRADŽIA 3:00 VAL. POPIET

PO KONCERTO - ŠOKIAI

BUFETAS IR VIRTUVĖ

HENRIKO KAČINSKO JUBILIEJUS

Labai reikšminga, jog pačioje nepriklausomo gyvenimo pradžioje, kai dar nebuvo paprasta akim matomų valstybinių gyvenimo ženklių, net nebuvo dar nei policijos, nei mokesčių rinkėjų, o jau mūsų jaunos valstybės tvarkytojai pagalvojo, kad lietuvių teatras, nuolatinis profesionalinis dramos teatras čia pat, tuojau reikalingas. Todėl labai anksti, dar Vilniuje, ir buvo visom išgalėm remiamas pastangos tokį teatrą sukurti. Juk dar nei vieno profesionalo aristo nebuvo, jokio patyrimo, jokios užuomazgos nesimatė. Tas pats vienas Juozas Vaičekus ne ką būtų galėjęs nudirbti

Bet prasidėjo kūrybai pasinešusio jaunimo medžiogimas, rinkosi trokštantieji rodytis scenoje ir buvo gaudomi reti kažkur kaimuose ir bažnytkaimiuose išaugę scenai tinkami jaunuoliai. Tokiu keliu žemaitijoje buvo surastas ir Henrikas Kačinskas, kurį vasario 6 dienos vakarą New Yorke taip nuosirdžiai ir šiltai sveikinimo negausus teatro entuziastai (nepasiduokime klaidai, nes salė buvo, galima sakyti, mikroskopiškai ir dauguma liko už durų nusivylusi ir nepatenkinti).

Lietuvių dramos teatras atliko nepriklausomai Lietuvos neapskaičiuojamai didelį darbą. Čia nebuvo pramoga, mes jo nelaikei reprezentacijai, gal todėl ir pinigai teatru buvo skrupiai duodami. Atvirai pasakius, čia buvo mokykla ir suaugusiems ir jauniui. Abejoms lygiai.

Henrikas Kačinskas šio teatro auklėtinis. Nebūtų suskubta laiku mūsų teatru pasirūpinti, juk ir mūsų Henrikas Kačinskas taip pat būtų likęs žemaitiuose niekam nežinomas mėgėjų vaidinimų "gabūs" dalyvis...

Šis jubiliejus, tenka pripažinti, buvo mūsų dramos jubiliejus. Sveikindami ryškiausius, talentingiausius jos atstovus sveikinome ir visą mūsų dramą. Juk Henrikas Kačinskas nebuvo vienas, greta jo ir tėvynėje buvo jau didelis būrys taip pat talentingų, ryškių artistų, tikrų scenos meistrų, pilnų įkvėpimo lietuvių tautinio teatro kūrėjų. Tik talentinga aplinka, tik gilus kūrybinis viso teatro kolektyvo darbas galėjo išauklėti toki, koks dabar yra — Henriką Kačinską.

Tremtyje turime nemažą tos pačios lietuvių dramos neabejotinai talentingų atstovų. Tik kažin kodėl daugumą pasitenkina savo asmeniškų reikalų tvarkymu, užmiršta sceną arba dar blogiau, pliumpteri ligi smakro į sarmatlyvai skystą intriagių košę. Argi kai kas jau tik tada vėl bus artistai, kai bus pasiūlytos geros algos? Kodėl štai Kačinskas kaip žuvis be vandens be scenos negyvena?

Tiktai šitas sąlygas turėdami galvoje galime pasiteisinti, kad šiame sukaktuviname spektaklyje greta Kačinsko nesimatė nei vieno draugo iš Kau-no, nei iš Vilniaus scenos. Henrikas Kačinskas išėjo su jauniu.

Čia labai reikalingas Tumas Vaizgantas, kuris mums padėtų susukti: — "Koks talentingas jauni-mas!"

Bet reikia gi viską iš eilės... Buvo statoma A. J. Cronino "Jupiteris juokias," 3 v. 5 pav. drama iš Anglijos gyvenimo.

Režisiorius Jurgis Blekaitis gražiai apgalvojęs visą veiklą, nuosirdžiausias dėję pastangas suieškoti ir suderinti jo akordus, vidinių nuoseklumą scena po scenos rodė visą sudėtingą, sunkią, psichologinių pėniavijų siekiančią intriga. Scenoje rodėsi iš tikrovės surinkti, pilni savim pasiūkių aktorai ir vienas jų, kurs buvo kankinamas abejonių ir pilnas troškimo eiti

savo keliu. Šalia daktarų trys moterys, kurių kiekviena turi savo asmeninę tragediją. Tos visos dramos kryžiuojasi veikale ir prirakina prie savęs žiūrovų dėmesį.

Suprantama, jog šitokį sudėtingą veiklą jaunimui pernelyg sunku buvo vaidinti. Čia jau nepakako talento ir užsidėgimo. Čia buvo būtinas geras prityrimas, kad būtų galima pasiekti vaizdumo ir formos pilnumo.

Negali būti priekabas. Entuziastinis palankumas čia daug daugiau dera. Jeigu Kačinskui teko gal truputėlį nusileisti lig savo partnerių, kad jų gražios pastangos nenubluktų, tai jaunieji vaidintojai daugumoje pasistiepė ir sėkmingai ryžosi laikytis būtinose aukštumoje. Spektaklis tikrai buvo pilnas nuotaikos ir darnumo, kokio žiūrovas gali tikėtis kūrybiškame teatre. Jeigu šitoks tvirtinimas pasakomas, neužmirštant atsakomybės jausmo, tai reikia prisipažinti atvirai, jog esi nustebintas...

Apie Kačinską per tą trisdešimtį jo darbo scenoje metų recenzentai prirašė maris banalybių. Sutartinai vis būdavo pažymima, kad Kačinsko vaidinimas esti gerai padarytas, atseit, artistas daug dirbęs. Darbštumu mėginama viską paaiškinti. Tik nemėginama paaiškinti, kodėl jis nuolat vis pataiko, vis reikiama kryptim dirba? Štai ir dabar d-ro Paul Venner vaidmenyje Kačinskas savo iškalbinga mimika, daug pasakančių mostų, dialoge net "muzikalus," sukurę pasiliekančių atmintyje vaizdą. Jo vaidinimas bet kuriame ansamblyje galėjo išsikirti savo įtikinančių vidinių tikslumu ir gausiomis detalių puošmenomis.

Jauną gydytoją, misionierių auklėtinę dr. Mary Murray vaidino Aušra Bendoriūtė. Kaip tik jai atiteko sunkiausias veikalo scenos. Bet ji nedingo šėšelyje, o sugebėjo išsilaikyti dėmesio centre. Jau aiškus nuopelnas jaunai vaidintojai. Kiek ji turi daug nuosirdumo ir dvasinio lankstumo! Jos sceniniai daviniai neabejotini ir teikia vilties.

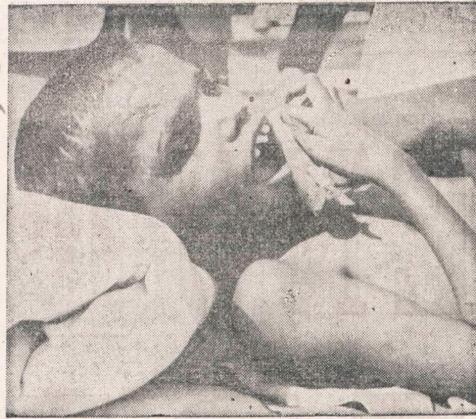
Ligininės direktoriaus žmona Gladys Bragg — Elena Čiurlaitė buvo taip pat gera ir patraukli. Bet juntamas ankstyvesnis pagalvojimas galėjo vietomis kliudyti netarpiškumui. Be to, Gladys daug sudėtingesnis vaidmuo, negu pirmu žvilgsniu gali atrodyti. Ji suklumpa ne dėl vieno dvasinio tuštumo.

Sesuo-šeiminkė Fanny Leeming — A. Mikulskytė-Zikariene padarėsi neatpažįstama pažanga. Jos sukurtas charakteris toks ryškus ir įsibraunantis atmintin, kad sunku čia, tremtyje, surasti jam lygių.

Jennie, tarnaitė — A. Kundrotaitė, o taip pat Mrs. Foster — Liucija Kašubaitė, ypatingai pastarųjų, epizodines scenas padarė reikšmingomis.

Išlaikytas, gero skonio jomoru, senas daktaras R. Drewett — Edv. Liogys, nuotaikingas jaunuolis — futbolininkas — G. Thorogood — Vl. Zareckas, savo pastangas dėję ir "firmos atstovas" — Juozas Lapurka. Ligininės direktorius dr. Edgar Bragg — Tadas Alinskas, galėtų nuo kitų neatsilikti, jeigu būtų buvę daugiau lankstumo.

Žadėta nedaryti priekaištų. Tad negi klausinėsi, kodėl dia-logas tarp dr. Venner ir jį i "dievobaiminga kelia" mėginusių atvesti Mary nuslydo į paviršutinįškumą. Daktarui Venner buvo svarbu išsiaiškinti, kaip jis turi priimti jį supantį pasaulį, kurio neigiamybės jis mato. Tais pačiais sumetimais neklusinėjim kodėl nebuvo pakankamo sarkazmo, kad pats Jupiteris galėtų juoktis. O taip pat negi teirausies,

Lucknow (Indijoje) ligininėje vilko išaugintas berniukas valgo žalią mėsą. Devynių metų berniukas, spėjama, užaugo tarp žvėrių. Prieš porą savaitių jis buvo rastas vienam urve. Elgiasi jis kaip koks žvėris.

SLA 134 MOTERŲ KUOPA

Po praėitų metų visų darbų ir reikalų išsamių pranešimų vasario mėn. šios kuopos susirinkimas buvo nepaprastai gausus ir gyvas.

Mirusios kuopos narės Gaila, 3, savaitių būvy šioj kp. pasimirė net dvi narės — Ona Pluskienė ir Elzbieta Skinkienė, kurių laidotuviams buvo suteikta gražūs gėlių vainikai, su 6 palydovėmis palydint į amžiną poilsį. Kuopos susirinkime jos buvo pagerbtos vienos minutės tylos atstojimu.

Naujos narės Malonai buvo kuopon priimtos šios naujos narės: Petronėlė Kičienė ir Nellie Kairienė, papildančios minėtų mirusiųjų narė vietas.

V. Grigalūnienė ir D. Yuod jau keli metai serga ir vargu kada pasveiks, tad nutarta kaip galint joms pagelbėti. Ypač narė D. Yuod esant medžiagiškai sunkioj padėty, vienbalsiai kp. priimtas pagalbos prašymas iš Našlių ir Našliučių fondo.

Aukos Aukota širdies ligų tyrimo institutui 10 dolerių; ALT Vas. 16 d. šventės proga Liet. vadavimo reikalams \$10, "Naujienoms" sveikinimas 40 metų sukakties proga \$paudos fondui \$10 ir dar viena kita geriems tikslams smulkesnė auka.

kodėl daugiau iškilo priekin antraeilis simbolis, būtent — sugedusių apelsinų sunkvežimis, kuris ir išvežė tragediją išgyvenusį daktarą Vennerį.

— P. Tarvydas

Lošimo pobūvis

Sekmadienį, kovo 14 d., kuopa rengia linksmą draugišką pobūvį, kuriame bus kortų ir kau-liukų lošimas, Hollywood svet., 2417 W. 43 gatvė. Pradžia 3:30 po pietų. Bus daug gražių ver-tinųjų dovanų ir skanių vaisių. Rengėjos E. Kuchinskienė, J. Krischunienė, O. Aleliūnienė, M. Baronienė ir kuopos valdyba širdingai kviečia visus atsilankyti.

Gimtadienių sveikinimai

Po susirinkimo, gimtadienio proga buvo sveikintos šios narės: Elzbieta Mockienė, Juozapa Kapustienė, Akvilė Jodžiūnienė, Elena Jokubonienė, Petronėlė Kičienė. Sudainuota "Ilgiausių metų" ir kitų dainelių ir pulkiai pavaišinta. Tačiau, sveikinamosios drauge ir mūsų geroji globėja ponija Rudauskienė irgi, pasiro-dė, neatsiliko su vaišėmis.

Dr. S. Biežio "Būkite Sveiki"

Vaišių laiku K. Katkevičienė ir E. Millerienė prisiminė ir plačiai narėms paaiškino gerb. Dr. S. Biežio išleista labai naudingą knygą "Būkite sveiki". Šis Dr. Biežio garbingas darbas buvo sutiktas labai gausiais aplodis-mentais ir daugelis narių čia pat tapo knygos savininkams — nusipirko taip kiekvienam nau-dingą knygą "Būkite sveiki", o daugelis įteikė užsakymus kny-gai atsiųsti. Patartina visoms SLA kuopoms pasekti šiuo pa-vyždžiu ir paskatinti gerb. Dr. S. Biežį netolimoje ateity dar ir kitą sveikatos srityje knygą pa-rašyti.

K. Katkevičienė

Seni ir patyrę biznieriškai sako kad NAUJIENOS išpausdinti skelbimai duoda geriausius rezult

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje

KVIEČIA VISUS Į BENDRĄ LIETUVYBĖS DARBĄ

PRIKLAUSYTI Susivienijime Lietuvių Amerikoje, tai susijungti su savo broliais ir sesėmis bendram lietuviybės išlaikymo darbu ir kovai už gražią Lietuvos ateitį.

LIETUVYBĖS SLA VAJUS, prasidėjęs Vasario 16-tą, suteikia įstojimo į SLA lengvatas visiems naujai įstojantiems. Pasinaudokite šia proga.

APDRAUDA Susivienijime Lietuvių Amerikoje yra parankiausia, pigiausia ir tikriausia — sujungta su fraternalėmis nau-domis. SLA apdrauda pagalbės Jums ir jūsų šeimai nelaimėje.

SLA VEIKLA ir jo tikslai bei praetyje nuveikti darbai ir pa-siekti nuopelnai aprašyti atskiruose leidiniuose, kuriuos gausit tuojau nemokamai, jei parašysit SLA Sekretoriui:

DR. M. J. VINIKAS
307 W. 30th Street, New York 1, N. Y.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namo, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalinga agenta, arba brokeris, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKay, Inc
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas Central 6-5208

Generaliai Agentai šių kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

C. L. D. D.
Tel. Virginia 7-6583
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
Valandos: nuo 1-3 ir 7-8
Serėdomis ir nedėlionis uždaryta
Subatomis nuo 1-3
Rez. 3241 WEST 66th PLACE
Phone: Republic 7-7868

Ofiso Tel.: Virginia 7-0036
Rezidencijos: Beverly 8-8244
DR. T. DUNDIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Seštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų
Trečiadieniais pagal sutartį.

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8
Ser. Subat. ir Nedėl. tik susitarimu
Ofiso Telefonas: Yards 7-4787
Namų Telefonas Prospect 6-1936
Jei neatsiliepiu viršutiniai telefonai.
Saukite Midway 3-9001

DR. C. Z. VEZELIS
DANTISTAS
4645 SO. ASHLAND AVE.
Telefonas: Yards 7-2246
Valandos: nuo 9 iki 8 val. vakaro
Serėdoj pagal sutartį.

DR. BRUNO J. ZUBRICKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2951 WEST 63rd STREET
(netoli Sacramento Ave.)
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak
Ser. ir sekmd. pagal susitarimą
Telefonas: HEMlock 4-7899
Namų Tel. Hilltop 5-2557

KITI LIETUVIAI DAKTARAI

DR. JUZE AGLINSKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Vaiku ir Moterų Ligos
5159 SO. DAMEN AVENUE
Medicines and Surgery Building
Valandos: Pirm. ir treč. 10-4, ketv. ir
penkt. 10-1 ir 6-9, šeštadieniai 10-12
Ofiso: PR. 6-7900; Namų 4-1765

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencijos: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirm., Ketv. ir Penktadienį nuo
1-4 ir 7-9, Antr., Ned. nuo 1-5, Trečid. ir
šeštadienį tik susitarus.

DR. BR. GAIZUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
(Kampus Archer ir California Ave.)
VAL.: 2-4 po pietų ir 6-9 vakare,
išskyrus sekmdienius.

DR. R. GELŽAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2705 WEST NORTH AVENUE
(ėjimas šalia Crystal teatro)
Val.: pirm., antr., ketvirt. ir penkt.
nuo 6 iki 8 val. vakaro.
Kitu metu pagal susitarimą.
Telefonas TA 9-9331, neatsiliepius
skambinti TA 9-2733

Ofiso: Lafayette 3-1707
Rez.: Fillmore 3-8514 (Maywood, Ill.)
DR. S. GEŠTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. širdies, vidaus ir vaikų ligos.
4055 SO. ARCHER AVE.
(Kampus Archer ir California Ave.)
Valandos: kasdien 2-4 ir 6-8 po pietų.
Rez. telefonai: Stewart 3-4511
Ofiso telefonai: Yards 7-1166

DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 W. 35th Street
Kampus Halsted ir 35-tos gatvės.
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val.
kasdien. Trečiadieniai uždaryta.
Seštadieniai nuo 1 iki 4 po pietų.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuviai Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų
ir 7:30-9 vakaro.
Trečid. ir sekmd. uždaryta.
Ofiso Tel.: Prospect 6-3938
Rezid. Tel.: Republic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9:12-7:9 pagal susitarimą,
išskyrus trečiadienius ir seštadienius.
2422 W. Marquette Rd.

Ofiso GR 6-4322. Rez. HI 5-2626
DR. JOSEPH W. KADZEWICK
(LIETUVIS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priėmimo valandos tik susitarus:
nuo 2 iki 4 v. p. p. ir nuo 7 iki 9
vak., išskyrus trečiadienius.
MANOR MEDICAL ARTS BLDG.
6400 South Kedzie Ave.
Ofiso ir buto telefonai: Olympic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1336 SO. 49th COURT, CICERO
PRIEMIMO VALANDOS: Kasdien
10-12 val. ryte ir 5-8 val. vakare.
Seštadieniai 10-2 ir 4-6
Butas: 1832 So. 49th Court, Cicero.

Dr. A. Valis - Labokas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DAnube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro.
Seštadieniai 1-4 val. popiet.

Skaitykite "N-nas"

Telef.: Ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1435 So. 49th Ct., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val ir 6-8 val vakaro
Seštadieniai 12-2 val ir 3-5 v. v.
Butas 1604 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: Lafayette 3-3210
Jei neatsiliepiu saukit KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 So Archer Avenue
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30
Daily afternoons
Vakarais: pirm., antr., ketvirt.,
6-8:30 Trečiadieniai tik susitarus.

Telefonai: ofiso Grovehill 6-5399
rezid.: Prospect 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 WEST 63rd STREET
(kampus 63rd ir Artesian)
Ofiso val.: 2-4 ir 6-8 v. p. p. kasdie.
Trečiadieniai uždaryta
Seštadieniai nuo 2-4 val.

Hudson 3-2095 Res.: CE 3-2821
DR. JOHN MOCKUS
DANTISTAS
7550 So. Halsted Street
Valandos pagal susitarimą nuo
1 iki 4 ir nuo 6 iki 8.
Trečiadieniai uždaryta.

DR. EDWARD B. MURASUKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
OFISAS:
2750 WEST 71st STREET
(prie California Ave.)
Valandos pagal susitarimą.
Ofiso telefonas: Grovehill 6-1321
Jei neatsiliepiu Vincennes 6-3900

DR. CONSTANCE O'BRIEN
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEMlock 4-5524
Hours by appointment only

DR. J. A. PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 Archer Avenue
(Whipple St. —ėjimas)
Valandos: 10-12, 2-6, 7-9
Trečid. ir sekmd. tik pagal susitarimą
tel.: Office: Lafayette 3-4949
Residence: Cedarcrest 3-7786

Dr. Fl. Tallat-Kelpša
Dr. E. Tallat-Kelpša
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
MARQUETTE PARKO OFISAS:
2656 WEST 63rd STREET
(kampus Washenav ir 63rd St.)
Val.: Pirm., Penkt. 6-8; Antr., Ketv.
6:30-8:30, Seštad. 3-5. Trečid. uždaryta.
Telef.: Prospect 6-8548.
Cicero ofisas: 5002 West 16th Street.
Val.: Pirm., Treč., Penktad. 6:30-9; Antr.,
Ketv. 5:30-9. Seštad. 11-1.
Telef.: Towndahl 3-9959
Namų telefonai: HEMlock 4-7080
Kitu laiku tik susitarus.

Telefonai: ofiso Clifffide 4-0253
Rezidencijos: Yards 7-5388
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4645 S. ASHLAND AVE. (kmb. 211)
Pirm., Antr., Ketv. ir Penktad. 6:30-8:30
8:30 val. vak. Seštadienį 2-4 v. p. p.

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos.
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telefonai: Prospect 6-8484
Val.: 2-4 ir 6-8 vak. Sešt. tik 2-4 p. p.
Neturi valandų trečidienį ir sekmd.

Telef.: ofiso—Yards 7-3526
Rezid.—Yards 7-7410
DR. JONAS VALAITIS
Gydytojas ir Chirurgas
4038 SO. ARCHER AVENUE
Valandos: Kasdien nuo 6:30 iki 8:30.
Seštadieniai nuo 4 iki 6.

Telef.: ofiso PProspect 6-9400
Rezidencijos: HEMlock 4-3851
Dr. Ona Vaskevičius
(VASKEVICIUTE)
GYDYTOJA - CHIRURGE
6560 S. WESTERN AVE.
Val.: kasdien nuo 1-3 p. p. ir nu
6-8 val. vak.; seštad. 1-4 po pietų
trečid. ir kitu laiku tik susitarus.

Telef.: ofiso VI 2-1581, rez. VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val.
Seštadieniai 2-4 val. po pietų.
Sekmdieniais uždaryta.

KITATAUČIAI GYDYTOJAI

DR. CHARLES SEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 SO. ASHLAND AVE.
(2-ras aukštas)
Ofiso telefonas: Yards 7-0554
Jei neatsiliepiu saukite
Rez. telefonai: Midway 3-2880
OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4
val. po pietų ir nuo 7 iki 8:30 vak.

SOPHIE BARCUS
RADIJO VALANDA
iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles
Kasdien: Pirmadienį iki Penkta-
dienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto, šeš-
tadieniai nuo 8:30 iki 9:30 ryto.
Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki
8:00 valandos vakaro.
Sekmdienį, 8:30-9:30 val. ryto
iš stoties WOPA, 1490 kilocycles.
Tel. HEMlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Illinois

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
DR. G. SERNER
25 metų patyrimas
Tel. VArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kryvius Akis
Išrašė
Ofisas ir Akinų Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 8 iki 8
Trečiadieniai tik susitarus
Seštadieniai nuo 10 iki 13 val. popiet.

Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.
Ekzaminuoja akis ir pritaiko akinus.
Išgydo kreivas akis be operacijos.
Išdėda netikrą -artificialę akių pagal
sveiką. Praktikuoja per 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Geras patarnavimas.

DR. R. P. LUTKUS
LIETUVIS OPTOMETRISTAS
Egzaminuoja akis ir pritaiko akinus,
pakeičia stiklus ir rėmus.
Val.: kasdien nuo 6:30 iki 9 val. Sešt.
nuo 10 ryto iki 4 p. p. Treč. uždaryta.
7013 SO. WESTERN AVE.
Tel. WAilbrook 5-4533

TRANSPORTATION
PAYS MORE
Prepare for well-paid positions with
Air, Water, Rail and Truck Lines:
Export-Import Firms and Industries
G. I. Approved. Day or Evening
Classes
• TRAFFIC MANAGEMENT
• FOREIGN COMMERCE
• MOTOR CARRIER RATES
• I. C. C. PROCEDURE
• FREE EMPLOYMENT SERVICE
Phone, Visit or Write L. N.
FREIGHT TRAFFIC INSTITUTE
176 W. Adams Chicago 3, Ill.
STATE 2-2330

DECKERT SHEET METAL AND
FURNACE WORKS
Pakeitimai ir gazo ir alyvos apšildyma.
IŠDĖMAMI DEGTUVAI
Siaurinėje ir šiaurvakarių dalyje
ir priemiesčiuose.
4954 MILWAUKEE AVE.
Tel.: KI 5-1141

Pasididžiudami pranešame apie
tikrą ka baigta
MIDWEST HOME FOR THE AGED
AND CONValescent
310 SO. HAMLIN
• Kviečiame apžiūrėti
• Kitosio Parko pusėje
• Viskas ultra moderniška
• Erdvis prieškambariai
• Didelė televizijos scena
• Nuosavy namų nuotakis
• Rūpestingai paruoštas maistas
• Paties ligonio gydytojas
gali prižiūrėti.

Sacramento 2-4220 - Nevada 8-4488
Benjamin H. Wernick, Man. Director
E. Davis Wernick, M.D., Med. Director
SKOKIE RESIDENTS
When in need of
NURSING SERVICE
call
AETNA NURSES REGISTRY
MRS. M. SEIDELMAN
Director
4821 No. Sheridan Road
Longbeach 1-7388
Transportation to Skokie required.

FACTORY WORKERS
Eat at
PETE'S GRILL
1807 SO. ASHLAND AVE.
SEeley 3-9339
BEST OF FOOD
REASONABLE PRICES
GEORGE LYMBERIS, Prop.

J. & G. SHELL SERVICE
1015 So. Halsted Street
CHICAGO HEIGHTS, ILL.
Tel. SKYline 4-9604
Car wash \$1.00 with this ad.
• PAINTING
• GREASING
• REPAIRING
Open Sunday Till 10:30 P. M.
SERVICE CALLS

PARSTUPAS
Parstupo šaknis jau
buvo žinomas ir varto-
jamas kai po gyduolė
nuo Hippocrito laiku,
nuo plaučių ligų, nuo
širdies ne veikumų, nuo
sunkių skaudėjimų po
rutinę ir skreplėvimo,
kiti sako Parstupo šak-
nis gerai tuo šalčiu, kosuliu ir reu-
matiški skausmu, ir suvalinmo kad
ir kitų vidurių. Pristukite mums
\$1.00, tai mes pristume jums kvo-
terinį svaro Parstupo šaknų. O jeigu
norite COD, tai bus \$1.25; i Kanadą
irgi yra \$1.25.

ALEXANDER'S CO.
414 BROADWAY
SOUTH BOSTON 27, MASS.
Kas NAUJIENŲ nėra lietuš.
Dar ne pilnai apsišvietęs,
O NAUJIENŲ tiesos žodis
tikrą kelią jiems parodys.

"NAUJIENOS" 1905 M. KOVŲ KŪDIKIS

Minint "Naujienu" 40 m. gimtadienį, nenoromis kyla mintis:

— Kodėl "Naujienos" kaip dienraštis atsirado JAV-bėse, o ne Lietuvoje?

Kad būtų galima atsakyti į šį klausimą, prisieina šis tas prisiminti iš mūsų emigracijos istorijos, kuri vyko dėl ekonominių ir politinių priežasčių.

Ekonominės priežastys

Lietuviai važiuo Amerikon vyriausiai ekonominiams sumetimais. Pirmoje eilėje vyrai, kurie negalėjo gauti darbo Lietuvoje, pradėjo emigruoti ne tik iš Lietuvos, bet iš Baltgudijos, Lenkijos ir kitų kraštų. Patekę Amerikon, jie, nežinodami kalbos, beraščiai, žinoma, per specialius agentus patekdavo prie pačių sunkiausių darbų. Dauguma atsidurdavo Pensylvanijos arba kitų vietovių anglių kasyklose. Koks buvo sunkus darbas ir kaip jie buvo išnaudojami, užtenka pasiskaityti Fr. Lavinsko "Angliakasių atsiminimus". Juos išnaudodavo žiauriausiu būdu. Kildavo streikai. Per tuos streikus jie būdavo mušami, šaudomi. Taip pat nedraugingi kitaučiai labai dažnai užpuldavo tuos pirmus lietuvius, sumušdavo, iš butų išmesdavo.

Kita tokių pirmųjų lietuvių dalis pateko į Chicagos "stock-yardus". Ne viena sena lietuvių apie tų laikų darbą "stock-yarduose" prisimena ir dabar su ašaromis. Sinclair "Džunglėse-Raiste" tatau puikiai aprašė. Kiek ašarų, vargo, skurdo buvo, — sunku dabar net išivaizduoti. Taip pat Dr. Margeris savo "Šliuptynuose" ir net "Sirdies rūmų" romane nemažiau pateikė visus tuos angliakasių ir paprasto darbininko lietuvių pergyventus vargus.

Politinė emigracija

Politinė emigracija iš Lietuvos siekia labai senus laikus. Ji buvo jau po 1830 m. sukilimo prieš rusus; ji buvo po 1863 m. sukilimo, kada Lietuvos korikas Muravjovas, numalšinęs sukilimą, korė, šaudė ir desimtimis tūkstančių išsiuntė į Sibirą, į katorgą. Panašiai elgiasi rusai bolševikai ir dabar, okupavę Lietuvą. Ir dabar dauguma bėgčių iš Lietuvos, jei nebūtų geležinės uždangos. Geležinė uždanga — tai ne caro laikų rubežius.

Kokios reikšmės turėjo politinė emigracija, prisieis apsisistoti prie 1905 m. apibudinimo.

1905 m.

Lietuvos Socialdemokratų partija (LSDP), dar 1896 m. išleisdama savo programą, paskelbė pačiame pirmutiniame paragrafe:

— Lietuva turi būti nepriklausoma ir gali jungtis su kaimynais federacijos pagrindais.

Cituojū iš atminties, neturėdamas po ranką LSDP konstitucijos. LSDP organizatoriai kaip Dr. Domaševičius, o svarbiausiai gyvi mūsų LSDP kūrėjai kaip prof. Kaminskas, K. Bielinis, Sirutavičius, Požėla, miręs prof. Janulaitis ir daugybė kitų vykdė LSDP programą su didžiausiu pasiryžimu. Jie veikė tarp darbininkų, kėlė streikus, kovojė už geresnę ekonominę padėtį, už 8 val. darbo dieną, už geresnę atlyginimą moterims ir pan. Dauguma tų reikalavimų buvo iškovota. Kita programos dalis gal dar didesniu pasiryžimu buvo vykdoma — tai politinė LSDP obalsis guvo:

— Lietuva turi būti nepriklausoma! Šalin caro valdžia!

Taip skelbė visi slaptai platinami ir visose pakelėse lipdomi atsišaukimai, dažniausiai rašyti prof. Kaminsko, Janulaičio, Bielinio ir kitų.

1905 m. Lietuvoje — Suvalkijoje ir Kauno srityje — pasipylė LSDP agitatoriai, dažniausiai atvykdami ant dviračių ir

sakydami sekmadieniais po pamaldų pamokslus:

— Šalin caro valdžia, šalin rusai valdininkai. Lai gyvuoja nepriklausoma Lietuva.

Vasaros ir rudens metu Suvalkijoje pradėjo veikti dar tuo syk buvęs studentas P. Grigaitis. Jiš jau tada pasižymėjo savo gražia iškalba ir mokėjo nuteikti klausytojus savo pusėn.

1905 m. Vilniaus seimas tai buvo LSDP sunkaus darbo vainikas. Vilniaus seime buvo per 2,000 delegatų. Vadovavo Vilniaus seimui prof. Kaminskas. Visos rezolucijos buvo jo sureduotos.

Grįžę iš Vilniaus seimo, pradėjo vykdyti jo nutarimus. Tarp tokių vykdytojų buvo ir P. Grigaitis.

Lietuviškąje Suvalkijos dalyje, kur vyko sukilimai, buvo paskelbtas karo stovis. Prasiđėjo reakcija. Caras, kuris po geležinkelio ir fabriku streiko išleido naują įstatymą suaukti "Dumą" — parlamentą, susigriebe. Juo labiau, kad vykęs Maskvoje gruodžio mėnesį sukilimas buvo numalšintas. Prasiđėjo areštai. Tokie areštai vyko ir Lietuvoje. P. Grigaitis pateko į dragunų rankas ir buvo pasodintas į Kalvarijos, o vėliau į Suvalkų kalėjimą. Visi kalėjimai buvo prigrūsti suimtu lietuvių daugiausia už LSDP veiklą ir Vilniaus seimo nutarimų vykdymą.

Suvalkų prokuroras Cholščėnikovas reikalavo daugumą suimtujų perduoti karo lauko teisnui, tarp jų ir P. Grigaitį. Padėtį išgelbėjo pirmoji Dr. K. Griniaus žmona Joana. Ji nuvažiavo pas laikinąjį karo generalgubernatorių generolą Gulkovskį. Gulkovskis po pasikalbėjimo su Joana Griniuviene pasakė:

— Kol aš būsiu generalgubernatorium, nė vienos mirties bausmės nebus įvykdyta. Tai buvo artilerijos pulko vadas, didelis džentelėnas. Jiš tikrai savo žodį išpildė, — nė vienas nebuvo nubaustas mirties bausme. Toji pati Joana Grinuvienė su LSDP ir žydu "Bundu" padėjo išvaduoti Kapsuką, o P. Grigaitis pabėgo ant dviračio. Jiš, kaip žinoma, buvo Amerikoje, vėliau Paryžiuje, o paskui Šveicarijoje, kur baigė Berne juridinį fakultetą. Po to atvyko Amerikon ir tapo "Naujienu" nuolatinu nenuilstamu redaktorium.

1905 m. pasekmė buvo tokia: kas nepateko į kalėjimą, dažniausiai emigravo į Ameriką. Tokių politinių emigrantų buvo šimtai. Jie ir atsivežė į Ameriką LSDP užžiebtą žiburėlį ir, pergyvenę pirmus vargus, pradėjo burtis, dėtis prie vieno ir tos pačios minties organizacijos.

Ne tik politiniai emigrantai buvo iš Suvalkijos, jų nemaža buvo iš Zemaitijos. Tas pats advokatas K. Gugis taip pat pasitraukė iš Lietuvos politiniais sumetimais, ir jis ant savo nuogaros išgyveno "Naujienu" sunkiausias valandas.

Kiti emigrantai

Senieji emigrantai, kaip mes matome iš Margerio "Šliuptynių", iš Fr. Lavinsko "Angliakasių atsiminimų", atvykė iš kaimo paprasto vargelio vargti. Tikrai jie vargo, skurdo ir sunkiai gyveno. Atsirado savaitinis laikraštis "Keleivis". Jiš pradėjo žiebtį naują mintį, pradėjo rūpintis angliakasių ir kitų darbo žmonių lietuvių reikalais. Skaitant "Šliuptynius" ir "Angliakasius" matai, kokią sunki

kovą jie turėdavo pergyventi. val. darbo dieną), bet ir "sąžiningai" 1914 m. vasario 19 d. Kurėsi lietuviškos parapijos. nės laisvės" pripažinimo. Šimtai Klebonai kai kada perdaug iš Stanislavaičių, Živatų, Lavinsky naudodavo tuos pačius lietuvius. ir kitų troško turėti lietuvišką Vienas kitas pradėjo klebonams dienraštį. Jie ir buvo didžiausi priešintis. Sukurstytos klebonų dienraščio rėmėjai, jo platinto-davtkos puldavo "Keleivio" jai. Čia atsirado Kaičiai, Seni skaitytojus, išmesdavo juos net Petrai. Visi kaip seni, taip ir žiemos metu iš "burdo" (buto). politiniai 1905 m. emigrantai jo, sėkmės kovoti taip, kaip ko-Tarp tų angliakasių, tarp "stock-norėjo turėti dienraštį tos pa-yardininkų" susidarė kitaip ma-čios minties, kokią 1905 m. skel-nantieji, kurie troško turėti ne bė LSDP. Jie ir sudarė "Nau-tuvai nepriklausomybę. —A. Dargis

LIETUVIŠKA ISTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

INSURED UP TO \$10,000

2555 West 47th St. CHICAGO 38, ILL. LAR. 5-1085

B.R. PIETKIEWICZ PRES.

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

NOW AT GLASER'S

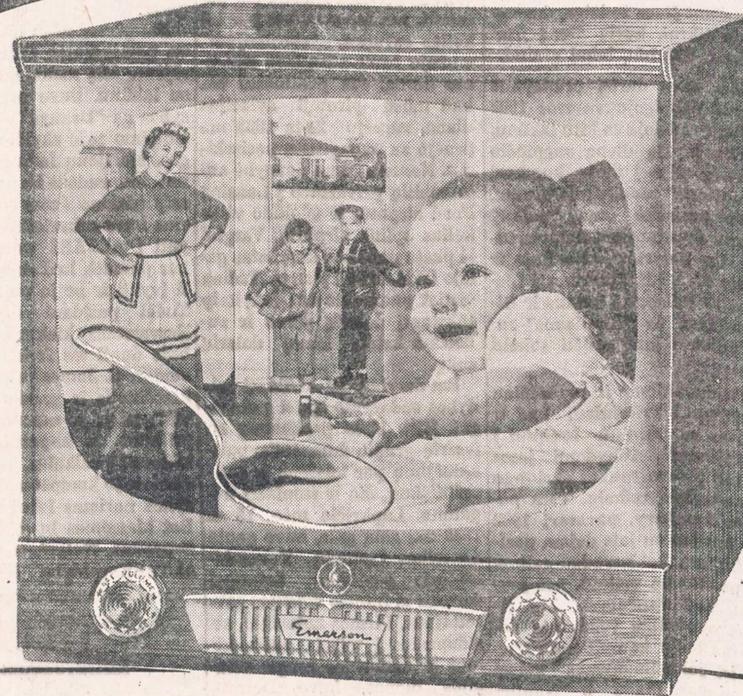
LOW PRICED TV THAT REALLY MATCHES YOUR FURNITURE!

Emerson

21 INCH "DECORIGHT" TV FROM \$179.95

Your Choice of 6 Stunning WOOD CABINET Finishes!

- MAHOGANY EMERSONITE FINISH MODEL 1000
- WALNUT FINISH MODEL 1004
- BLONDE FINISH MODEL 1008
- MAHOGANY FINISH MODEL 1002
- MAPLE FINISH MODEL 1006
- LIMED OAK FINISH MODEL 1010

It's the decorator touch you've longed for. The elegance of gleaming mahogany. The silvery glow of limed oak. The rich markings of walnut. The honey-toned warmth of maple. The sleek look of modern blonde wood. They're all part of Emerson's brilliant new "Decoright" series. With Emerson alone... you get the perfect match at perfectly amazing prices!

A TV PICTURE SO CLEAR, SO SHARP you'll think you're at the movies!

Emerson... OVER 14,000,000 SATISFIED OWNERS... AMERICA'S BEST BUY!

GLASER'S FURNITURE AND RADIO CO.

5115-5123 S. KEDZIE AVENUE

Prospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Vasario 21 dieną "NAUJIENU" jubiliejinis koncertas

SOKOLŲ SALEJE 2337 So. Kedzie Ave.

TRANS-ATLANTINIAI SKRIDIMAI

Du kartu lietuviai lakūnai perskrido Atlanto Vandenyną. Pirmieji jį perskrido Darius ir Girėnas, kurie, deja, žuvo Vokietijoje, nepasiekę Lietuvos. Antrą tokį oro žygį atliko leit. Feliksas Vaitkus, kuris skrido vienas. Jisai irgi nepasiekė Lietuvos, bet išliko gyvas, kai gaisras pritrūkus, nusileido Arijuje.

Abudu trans-atlantiniu skridimu rėmė "Naujienu". Darius-Girėno lėktuvui "Naujienu" Redakcijos štabo narys ir vardą davė: "Lituanica". Norėdamas atsilyginti už "Naujienu" moralinę ir finansinę paramą, Darius pats pasisūlė paimti 10 "Naujienu" numerių ir nugabenti lėktuvu į Lietuvą "Naujienu" Redaktoriaus uždavymu. Redaktoriaus asmenims. Nė vienam kitam laikraščiu lakūnas tokio pasiūlymo nebuvo davęs, nes nė vienas nesuteikė Dariusi ir Girėnui tiek paramos, kiek "Naujienu".

O antrasis trans-atlantinis skridimas buvo suorganizuotas daugiausia "Naujienu" pastangomis. Redaktorius P. Grigaitis buvo šio skridimo administratorius ir ALTASS — Antrojo Trans-Atlantinio Skridimo Sąjungos — direktorių pirmininkas. ALTASS prezidentas buvo vaistininkas Antanas Kartanas.

Kaip tas skridimas buvo organizuojamas, P. Grigaitis papasakojo specialioje "Naujienu" laidoje, 1935 m. birželio 26 d. Neveniam bus įdomu su ta istorija susipažinti. Straipsnis pavadintas

Antro Trans Atlantinio Skridimo Darbą Baigiant

Jame sakoma:

Mes, ALTASS valdyba, jau beveik pabaigėme savo darbą. Reikia dar apskaičiuoti, kas kurias sąskaitas, tekos dar suvesti išlaidų ir pajamų skaitlines; bet tai menkiausiai, palyginti su tuo, kas iki šiol buvo atlikta. Dabar atėjo Felikso Vaitkaus eilė.

Rašant šiuos žodžius, dar nežinia tikrai, kurią dieną jisai išskris. Gal būt, labai greitai.

Mes savo darbą pradėjome dirbti pabaigoje vasaros 1933 metų. Pradžioje su kitu lakūnu. Vieną gražią dieną rugpjūčio mėnesį atėjo į mano kambarį "Naujienu" redakcijoje asmuo, kuris pasisakė esąs "pilot" James-Janušauskas, lietuvis, turintis ilgą patirtį aviacijoje ir norintis skristi iš Amerikos į Lietuvą — pabaigti Dariuso ir Girėno žygį. Ar "Naujienu" sutikiančios jam padėti sukelti pinigų?

Pasikalbėjome ir prižadėjau pagalvoti. Priminiau, kad ir Darius su Girėnu kreipėsi į "Naujienu". Siūlydami joms paimti į savo rankas skridimo finansavimo reikalą. Tam pačiam kambariui, pavasarį 1932 m., turėjau su jais dviem pasikalbėjimais, bet neradau galima jų pasiūlymą priimti, nes jaučiau, kad atsakomybė bus didelė, o publika veikiausiai nesupras tokio komplikuoto darbo ir, jei sumanymas nebus sėkmingas, mane ir "Naujienu" smerks. Patariau Dariusi pačiam organizuoti komitetą (nurodžiau ir asmenis) ir pasižadėjau jį per "Naujienu" remti.

Dabar su tokia pat propeccija atėjo James. Ką turiu atsakyti jam? Pagalvojau ir sakau: "Pasitarsiu su savo bendradarbiais 'Naujienuose' ir su kitais žmonėmis ir duosiu atsakymą." Tuo tarpu pasisakiau norįs pasilsėti. Vasara beveik baigėsi. Visi "Naujienu" darbininkai jau buvo paėmę atostogas, tik aš dar neturėjau progos nuo darbo atsitraukti. James-Janušauskas paliko pluoštą dokumentų — savo "log book", iškarpas iš įvairių laikraščių ir t.t. — redakcijos darbininkui Antanui Vaivada, ir atsivėi-

kino, prašydamas kaip galint greičiau pranešti, ką mes su jo pasiūlymu darysime.

Vos išbuva kelias dienas atostogos, kaip man iš "Naujienu" paskambino. Atsiliepė tas naujas pažįstamas. Jis norįs, kad greičiau duotų atsakymą, nes sezonas aviacijos dienoms rengti greitai praėsis, ir jeigu norima pradėti darbą dar šiais metais, tai reikią imtis jo tuojau. Pasižadėjau netrukus sušaukti artimesnių žmonių susirinkimą ir pasitarti. Pagryžau Chicagon, nebaigęs atostogų. Rugsėjo 10 dieną 1933 metų įvyko pasikalbėjimas, kuriame dalyvavo apie 20 asmenų ir tenai buvo nutarta: 1) organizuoti antro trans-atlantinio skridimo sąjungą, kviečiant į jos valdybą žmones iš įvairių grupių, ir 2) lygiai už dviejų savaitių rengti pirmą aviacijos dieną Lansing Ford aerodrome.

Ten pat buvo sudarytas iniciatorių komitetas, kuris pasirašė preliminarę sutartį su James'u. Į komitetą įėjo, be manęs, dar pp. Kartanas, Kareiva, Dr. Davidonis ir Vaivada. Aviacijos dienai rengti buvo sudarytas Rengimo Komitetas iš kelių dešimčių žmonių. Nebuvo apenka nė viena grupė, išimant komunistus, kurie pačioje pradžioje, kai tik išgirdo apie skridimo sumanymą, ėmė mus visus drapstyti purvais.

Dirbti reikėjo daug. Beveik visi mes pirmą kartą savo gyvenime dalyvavome tokiam rengimui. Ne tik neturėjome jokio patyrimo, bet nepažinojome nė kito kito kaip reikiant. Reikėjo tartis su aerodromo manadžeriu ir įvairiais lakūnais apie aviacijos programą, apie atlyginimo sąlygas ir kitus dalykus; reikėjo tą rengimą reklamuoti, ir tuo pačiu laiku reikėjo susirašinėti su kolonijomis, kad ir tenai būtų suręngtos aviacijos dienos, pirmą negu ateis šalti rudens orai.

Būtų per ilgą istoriją čia pasakoti, kas buvo atlikta per tas kelias savaites, "starduojant" antrojo trans-atlantinio skridimo darbą. Čia paminėsiu tik, kad mūsų pirmoji aviacijos diena, rugsėjo 24-tą 1933 m., praėjo su nepaprastu pasisekimu. Nesuskaitoma daugybė automobilių privažiavo į Lansing Ford airportą ir užplūdo visus kelius aplink airportą. Vargiai iš pusės publikos komitetas galėjo išskolektuoti įžangą. Tačiau vistiek padarėme daugiau, kaip tūkstantį dolerių pelno ir sukėlėme keletą šimtų dolerių aukų.

Bet derybos dėl ALTASS valdybos sudarymo tęsėsi gana ilgai. Kiek buvo pasitarimų su įvairių grupių žmonėmis, pasikalbėjimų per telefoną ir susirašinėjimų, čia ir suminėti negalima. Lapkričio mėn. 15 d. 1933 m., galų gale, buvo gauta Amerikos Lietuvių Trans-Atlantinio Skridimo Sąjungai charteris iš Illinois valstijos sekretoriaus. Pirmos kolonijos, atsiliepusios į mūsų atsišaukimus ir sutikusios rengti aviacijos dienas, buvo Detroit, Binghamton, N. Y.; Scranton, Pa.; Boston; Lawrence, Mass.; Connecticut (Waterbury ir Hartford); Philadelphia, Cleveland ir Pittsburgh. Parengimai kolonijose užsitęgė iki paskutinės dienos lapkričio mėnesio. Jie visi pavyko gerai. Su orais mums sekėsi gerai; tik Pittsburgho aviacijos dieną užklupo audra su lietumi ir ledaus, bet ir tenai buvo sukelta apie du šimtu dolerių.

Kriziai antrojo skridimo darbe

Taip mūsų darbas įsisiūbavo. Atėjus žiemos šalčiams, rengimams ore, žinoma, pasiliovė. Bet agitacija jau buvo pasklidusi plačiai. Nuotaika vi-

Lakūnas Felix Waitkus

suomenėje buvo palanki. ALTASS raštinė (1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.) išsiuntinėjo tūkstančius laišku draugijoms ir atskiriems asmenims, prašydama paramos skridimui. Nežiūrint šlykščių atakų iš komunistų pusės, prie kurių prisidėjo Vanagaičio ir "Dirvos" šmeižtai, paskui ir Chicagos "Draugo", aukos į ALTASS fondą plaukė per visą žiemą. ALTASS centras surengė Chicaguje didelį Naujų Metų balį, kuris vėl davė tūkstantį dolerių pelno.

Besitariant pavasariui, nutarėme pirkti lėktuvą iš Lockheed korporacijos ir apie kovo mėnesio pabaigą pasiuntėme p. James'ą į Californiją jį pargabenti. Antroje pusėje balandžio mėn. surengėme Lansingo aerodrome "Lituanicos II" krikštynas.

Bet pirmą negu lėktuvas buvo parklėdintas Chicagon, turėjome eilę nemalonių kivirčių su lakūnu. Buvo pradėtos derybos su "Draugo" dėl jo prisidėjimo prie skridimo Sąjungos. Marijonų laikraštis, kuris mūsų nuo rudens be paliovos visais aplink airportą. Vargiai buvo atkartotinais kviestas kelius aplink airportą. Vargiai iš pusės publikos komitetas galėjo išskolektuoti įžangą. Tačiau vistiek padarėme daugiau, kaip tūkstantį dolerių pelno ir sukėlėme keletą šimtų dolerių aukų.

Bet derybos dėl ALTASS valdybos sudarymo tęsėsi gana ilgai. Kiek buvo pasitarimų su įvairių grupių žmonėmis, pasikalbėjimų per telefoną ir susirašinėjimų, čia ir suminėti negalima. Lapkričio mėn. 15 d. 1933 m., galų gale, buvo gauta Amerikos Lietuvių Trans-Atlantinio Skridimo Sąjungai charteris iš Illinois valstijos sekretoriaus. Pirmos kolonijos, atsiliepusios į mūsų atsišaukimus ir sutikusios rengti aviacijos dienas, buvo Detroit, Binghamton, N. Y.; Scranton, Pa.; Boston; Lawrence, Mass.; Connecticut (Waterbury ir Hartford); Philadelphia, Cleveland ir Pittsburgh. Parengimai kolonijose užsitęgė iki paskutinės dienos lapkričio mėnesio. Jie visi pavyko gerai. Su orais mums sekėsi gerai; tik Pittsburgho aviacijos dieną užklupo audra su lietumi ir ledaus, bet ir tenai buvo sukelta apie du šimtu dolerių.

je pamačiau tą jo garsų "kontraktą". Pasikviečiau kelis kitus valdybos narius į pagalbą ir bandėme lakūnui perkalbėti, kad jisai savo reikalavimų nestatytų. Mes seniai turėjome su lakūnu trumpą ir aiškų sutartį; Lakūnas dalyvaus aviacijos dienose, baliuose ir kitokiuose rengimuose, kurie bus daromi tikslu sukelti pinigų skridimui; mes jam mokėsime algą \$100.00 per mėnesį, ir padengsime jo išlaidas; o kai jis nuskris be sustojimo į Kauną, lėktuvas su visomis įtaisomis bus jo. Buvo visuma, kad skridimas įvyks 1934 m.

Bet dabar p. James pasigaminu naują kontraktą, kuriame jisai reikalavo, kad mes neminėtume angliškoje spaudoje jo lietuviško vardo (Janušauskas); kad mokėtume jam algą iki rugpjūčio-Aug. mėnesio pabaigos 1935 m.; o jeigu jisai neskris nė 1935 m., tai kad mes atiduotume jam pusę vertės lėktuvo ir visų jo įtaisų — kaip pirmą, kad jisai, per dvejus metus ėmęs algą, neskris! Tai buvo daugiau, negu begėdiški reikalavimai. Tačiau, kiek mes nekalbėjome, p. James nesidavė perkalbamas ir, kada skirtėmės po konferencijos p. Kartano (mūsų prezidento) vaistinėje, lakūnas mums pareiškė: "Jūs galite (prie kontrakto) pridėti, bet negalite nieko atimti."

Buvo aišku, kad tas žmogus skristi 1934 metais neketina ir kad jisai vargiai beskris ir sekančiais metais. Jisai, matyt, tik ieškojo kelio išsukti taip, kad būtų kalta ALTASS valdyba. Reikėjo tad be atidėlio surasti kitą lakūną. Tuomet susižinojome su Feliksu Vaitkum, kurį valdybos nariai pažinojo dar nuo pirmosios aviacijos dienos Lansinge, kur šis jaunuolis parodė savo nepaprastą skraidymo gabumą. Buvo visiems žinoma, kad jisai yra išties geriausias skraidymo mokyklas Jungtinių Valstijų armijoje. Iš jo buvo gauta žodis, kad, "jeigu James neskris, tai aš skrisiu".

Už kelių dienų sušaukėme pilną valdybos mitingą p. J. Mackevičiaus (mūsų išdininuko) ofise ir posėdžiavome septynišias valandas. James'o "kontraktas", žinoma, buvo vienbalsiai atmestas. Tuomet jisai staugiai pakeitė savo frontą ir išaroganto pasidarė lapė. Jisai, girdi, visai nemangs, kad mes turįs reikalavimus priimti; tik jam rūpėjo patirti, ar mes juo pasitikim. Jisai sutinkąs ir toliau dirbti senomis sąlygomis ir prašė jo išsišokimus atleisti. Niekas juo nebetikėjo, bet dar bandėme atsteigti bent paviršutinę sankaiką.

Tai buvo gegužės 10 d. 1933 m. Už trijų dienų turėjo prisidėti aviacijos dienų maršrutas kolonijose: pirmiausia New Yorke, paskui Bridgeporte (Conn.), Lowell (Mass.), ir t.t. Šiandien sunku pasakyti, į kokius keblumus mes būtume patekę, jeigu James būtų pasiėmęs "Lituanicą II" ir išskridęs

Lakūnai Darius ir Girėnas, laimingai p. rskridę Atlantą, bet žuvę Vokietijoje, Soldino miške.

į tas kolonijas. Bet to buvo išvengta. Tą dieną prieš parengimą New Yorke p. James atvažiuo į Chicagos Municipalinį aerodromą, privačiai susitaręs su vienu valdybos nariu, kad pastarasis bus jo palydovas ir padėjęs maršrute. Dėl to įvyko galutinis susikirtimas su James'u, ir jisai įteikė man lėktuvo raktus kartu su rezignacija.

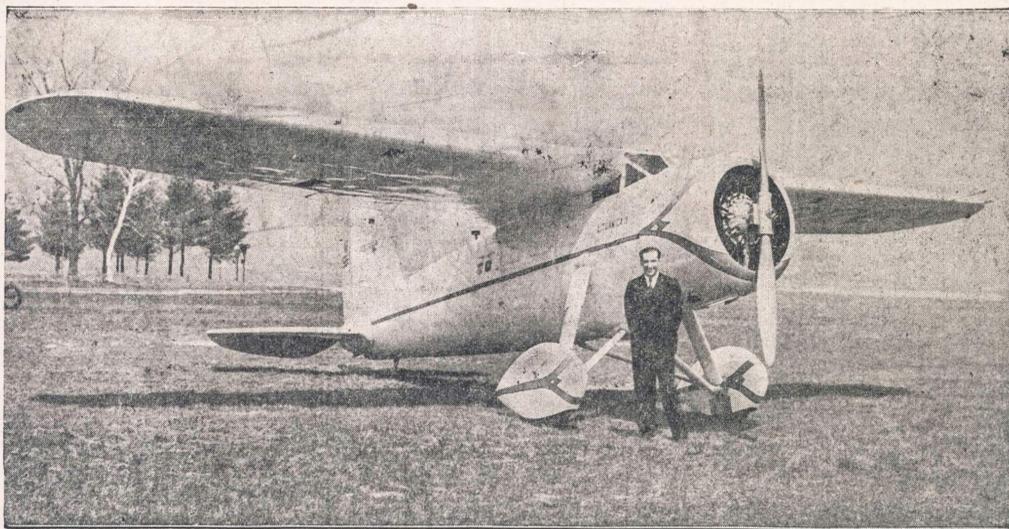
Tą pačią dieną popie specialias ALTASS valdybos susirinkimas (dalyvaujant visiems 15 narių) nutarė James'o rezignaciją priimti ir kvieisti, kad jo vietoje skristų leit. Vaitkus. Vakare p. Vaitkus jau buvo Chicaguje ir su valdyba susitarė, — priimdamas tas pačias sąlygas, kuriomis iki to laiko dirbo su mumis James. Ant rytojaus naujas lakūnas jau buvo New Yorke. Į aviacijos dieną jisai tenai, deja, atvyko, žymiai pasivelinęs, nes Jamesai sulaukė lėktuvą Chicagoje ir valdybai ėmė laiko atremti jo pretenzijas airpote.

Mūsų keblumai ir problemos

Nuturaukė ryšius su James'u, mes, žinoma, susilaukėme atakų paastrėjimo iš priešų pusės. Bolševikai, vanagaičiai ir "Dirvos" rėksniai dabar ėmė skleisti visokių melagingų pasakų aipe naująjį lakūną. Nerūkus atėjo jiems į talką ir "nauvainikuotasai didvyris". James pasidarė nuolatinis "Vilnies" ir "Dirvos" bendradarbis. Chicagos komunistai (kurie pirmiau James'ą nuolatinos terliodavo), atspausdino James'ui specialius lapelius, kuriuos jisai išsiuntinėjo į kolonijas.

Tai pasėjo šiek tiek sumišimo kolonijose. Bet didesnis keblumas buvo su lėktuvu, kurį James paliko labai apleistam stovy. Vaitkus turėjo jį tuojau stovėti. Teko daryti stambius pataisymų senajame motore, kad jisai būtų galima vartoti, iki bus nupirktas naujas (dėl šitos kliūties Vaitkus negalėjo nuvykti į Lowell, Mass.). Pasitarė, be to, kad ir airportai, kuriuos pirmenis lakūnas buvo pasirinkęs aviacijos dienoms kolonijose, daugumoje buvo netikę.

Bet kebliausia problema buvo su "Lituanicos II" paruošimu trans-atlantiniam skridi-

Lakūnas Felix Waitkus New Yorko aerodrome prie Lituanica II lėktuvo, kuriuo jis perskrido Atlanto vandenyną.

mui. Jokių planų lėktuvo įrengimui dar nebuvo padaryta. James buvo nupirkęs kurio vieną instrumentą (tik visai dar iki šiol negražina) ir kai kuriuos mažuosius. Vaitkus turėjo viską suplanuoti; surašyti, kokios įtaisos turi būti įgytos; derėtis su kompanijomis ir kartu keliauti iš kolonijos į koloniją aviacijos dienų ir kitokių parengimų reikalais. Reikėjo ir jam pačiam pasiruošti: pasilavinti skraidyme su instrumentais, išlaikyti tam tikrus kvotimus, pastudijuoti navigaciją.

Valdyba padėjo jam, kiek galėdama, darydama spaudimą į kompanijas, kurios ilgai neatsakydavo į jo laiškus arba vilkinkdavo užsakymų išpildymą. Bet suprantama, kad ji negalėjo atlikti jo darbo. Ji negalėjo ir priversti firmas, kad jos laiku pristatytų užsakytas lėktuvų įtaisas, nes vienos jų Californijoje, kitos Indijoje, trečios New Yorke arba New Jersey valstijoje, ketvirtos Connecticut, Pensylvanijoje, arba Massachusetts valstijoje. Reikia čia pridurti, kad aviacijos pramonė pernai metais buvo sudemoralizuota, kai federalinė valdžia atėmė oro linijoms pašto kontraktus ir vienoms jų turėjo uždaryti, o kitos persiorganizuoti. Po to suritės ir reorganizacijos periodo, antroje dalyje vasaros, transporto linijos užvertė aviacijos pramonę savo užsakymais kaip tik tuo laiku, kada leit. Vaitkus ir mes supirkinėjome įvairius daiktus "Lituanicai II".

Tokių būdu firmos vėlinosi su orderių išpildymu. Tik per didelį vargą mes išgavome prižadėjimus iš kompanijų, kurios gamina tas arba kitas įtaisus lėktuvams, kad pirkiniai bus pristatyti antroje rugpjūčio mėnesio pusėje. Keletas jų paskui vistiek savo žodžius neįstešėjo, ir kai prisiartino vasaros pabaiga, mes susidūrėme su klausimu, kaip įvykinti skridimą žadėtu laiku, kuomet lėktuvas įrengimas dar nepabaigtas. Ar imti riziką ir leisti lakūną skristi vėliau, nepaisant rudens audrų — ar skridimą atidėti. Vaitkus sakė, kad jeigu valdyba reikalau, jis skris, nors ir blogiausiai ore. Tokiai jo propozicijai betgi nebuvo galima pritarti.

Skridimas buvo atidėtas. Čia tuojau kilo "audra". Kas kaltas, kad skridimas neįvyko? Žinoma, ALTASS, "Naujienu" ir Grigaitis! Jie "pagavo" visuomenę. Jie tik pinigų "prisikolektavo", o skridimą vykinti visai neketina. Lėktuvas esąs "išardytas". Ir t.t., ir t.t. Pirmą smuiką šitame insinuacijų, šmeižtų ir užsūlymų koncerte griež, kaip visuomet "proletariato švietėjai" komunistai. Jiems "turavojo" kiti. Prisidėjo prie jų ir "katalikiškos visuomenės" organai. Nors jų oficialiai atstovai dalyvavo ALTASS valdyboje ir balsavo kartu su kitais nariais ir už skridimo atidėjimą, ir už sutarties praiginią su Vaitkum, bet dabar jie manė, kad yra gera proga skridimo darbą sugrauti ir jo iniciatorių diskredituoti. Todėl "katalikiškos visuomenės atstovai" buvo atšaukti iš valdybos, ir per mėnesių mėnesius (Tęsinys 7-me pusl.)

ATSIMINIMAI

(Straipsnis rašytas "Naujienu" 25 metų sukakties proga)

"Naujienu" 25 metų gyvavimo sukaktuvių ir sidabrinio jubiliejaus iškilnių proga noriu pasidalinti savo atsiminimais. Rodos, tas visas darbas buvo tik neseniai, bet skaičius rodo, jog jau 25 metai praėjo. Tada visi buvome palyginti jauni, linksmi, smagūs ir energingi, todėl gal ir toks didelis darbas sekėsi. O įkūrimas tokiu didelio ir įtakingo dienraščio kaip "Naujienos" buvo tikrai sunkus darbas. Šiandien beveik visi tie kūrėjai, rėmėjai, platintojai yra pasipuolę sidabriniais plaukais, ir kartu su "Naujienu" dienraščio 25 metų jubiliejaus iškilnių minėjimu atrodo, kaip tikri jubilatai, nes ir jie yra pasisidabinę sidabro spalva.

Man kaip naujieniečiui būnant nuo pat pradžių jų įkūrimo yra kiek žinoma to judėjimo ir pradžia. Atmenu, kaip draugai A. Lalis ir K. Gugis pilni entuziazmo ir energijos atėjo į LSS 4-tos kuopos susirinkimą ir narius supažindino su kuriu laikraščio planais. Kuopa irgi pagauta to entuziazmo užgyrė tą planą ir pasižadėjo remti kiek tik išgalės. Vėliau įvyko LSS Chicago rajono konferencija, kur buvo perstatytas to laikraščio planas. Konferencija taipgi su dideliu entuziazmu pasisakė už laikraščio leidimą ir išrinko komisiją tam planui vykdyti.

Iš pradžių "Naujienos" buvo savaitraštis, ir pirmas numeris tol nepasirodė, kol sulaukėm draugo Dr. P. Grigaičio iš Baltimorės atvykstant. Atmenu — tai buvo nemažas ir pilnas entuziazmo banketas Dr. P. Grigaičiui priimti. Kai kurie vadino tą balių "Naujienu" krikštynomis. Rodos, truko apie pusę metų "Naujienu" savaitraščio eijimas. Vėliau pradėjome kalbėti apie "Naujienas" kaip dienraštį, nes tada nebuvo nė vieno lietuvių dienraščio Amerikoje. Dalis draugų priešinosi tam sumanymui, sakydami, jog turime du kaimynus savaitraščius, kurie turi bankus savo laikraščiams remti, o vis dėlto nesirengia prie dienraščio leidimo. Na, o čia su tušiomis rankomis mano tokį didelį darbą pradėti. Bet buvo jaučiama ir iš kaimynų bankinių savaitraščių, kad jei mes pradėsime leisti dienraštį, tai ir jie šoks su mumis lenkyniuoti.

Kada direktorių susirinkime liko nutarta "Naujienas" leisti kaip dienraštį, tai buvęs išdinininkas "Naujienu" savaitraščio A. Petraitis rezignavo iš išdinininko vietos, protestuodamas prieš dienraščio leidimą ir liko vadu kitų visų priešingųjų. Bet tie, kurie laimėjo dienraščio naudai, tai be galo buvome pagauti didelio entuziazmo. Man kaip dienraščio šalininkui teko garbė būti pirmu "Naujienu" dienraščio išdinininku. Išde radau iš viso 20 centų. Nors rezignavęs išdinininkas ir gąsdino, sakydamas, jog už tokį darbą visi atsidursime kalėjime, bet mes nepasidavėm. Juo labiau, kad drg. K. Gugis (jis buvo menadžeris) ir P. Grigaitis nuramino, jog čia nėra jokio nusikaltimo ir gąsdinimas kalėjimu yra tuščias dalykas.

Tai taip gimė "Naujienu" dienraštis, kurio šandien švenčiame garbingą jubiliejų, 25 metų gyvavimo sukaktį. Tik pamanykite, gerbiamieji, kad pradėjome su 20 centų izde. O tuo tarpu reikėjo skaitytis su dienraščio kasdienėmis išlaidomis, kurios buvo nemažos. O be to, kur visi įrengimai, kurie buvo paimti išmokėtina. O pas išdinininką tik 20 centų! Čia reikia gerai pagalvoti apie tai. Ką reiskia kapitalas prieš būrį drąsių, pasišventusių ir energingai pasiryžusių veikėjų, kurie siekia kokio nors tikslo. Kaip buvo tikėtasi, taip ir į-

JŪZĖ GULBINIENĖ,

artistė mėgėja, nepaprastai daug kartų vaidinusi įvairiuose vakaluose, stadijose Chicagoje. Ji dažnai vaidino Naujienu vakaruose ir daug yra tarkininkavusi naujieniečiams.

Naujienu jubiliejaus proga

Chicago, 1954 m. vas. 16 d.
Didžiai Gerbiamam Naujienu Redaktoriui Dr. P. Grigaičiui, 1739 S. Halsted St., Chicagoj

Gerbiamas Redaktoriau, per 40 m. "Naujienu" varytas baras lietuvių tautos kultūriniam dirvone yra neapsakomai didžios reikšmės, ypač kad šis spausdintas žodis buvo demokratinuose rėmuose ir platinamas tarp plačiai išsibarsčiusių lietuvių išeivių.

Šio jubiliejaus proga teiktis primti mano geriausius linkėjimus. Tamstai kaip dienraščio įsteigėjui ir nenulstamam redaktoriui aseminės laimės, jėgų, ištvėmės dar ilgus metus vadovauti pasiimtus pareigose; visam štabui pajėgumo laikraštį ne tik gražiai prirašyti, bet ir paskleisti, kad neliktų nė vieno lietuvių, kurį "Naujienos" nepasiektų; dienraščiui — visais atžvilgiais užimti pirmą vietą lietuviškosios periodinės spaudos tarpe.

Jūs
P. Abelkis

vyko. Bankiniai savaitraščiai šoko abudu "Naujienoms" į akis. Kuriam laikui prasitęsęs toms grumtynėms, žuvo abudu tie laikraščiai, pražudydami ir bankus. Čia "Naujienos" laimėjo. Taip sakant, laimėjo nelygią kovą. Tai yra svarbi pamoka: jei vienybė būtų tarpe darbininkų, tai kapitalas neatsilaikytų. Keturiasdešimt metų, palyginti nėra ilgas amžius, bet kiek daug "Naujienos" per tą laikotarpį turėjo didelių ir piktų priešų iš visų pusių, kurie stengėsi jas sunaikinti, su žeme sulyginti Tačiau jos vis išėjo nugalėtojomis.

Ir taip "Naujienu" plaukia paviršium gyvenimo bangose, kaip ta baltoji gūlbė jūroje, kur didžiausios bangos ritasi. Iš šalies žiūrint, atrodo, kad tikrai gūlbė žus nuo vienos ar kitos bangos, bet bangos užėina ir pralina, jos išnyksta, nepalikdamos nė žymės, o gūlbė kaip plaukė, taip sau ir plaukia, nes prie jos vanduo nelimpa.

Taip ir "Naujienu" dienraštis plaukia per gyvenimo bangas savo užsibrėžto tikslo keliu. Užtai dabar ir švenčiame jų garbingą jubiliejų, 25 metų sukaktuves.

Ir aš sveikinu "Naujienu" dienraštį šia taip svarbiu sukaktuvių proga ir linkiu gyvuoti ilgiausius metus ir šviesti visus lietuvius, rodant kelią į šviesesnę gyvenimo rytuojų.

— J. P. Markus
Nauj., 1939 m. kovo m. 11 d.

Rytoj visi keliai ves į Naujienu koncertą Sokolų salėje.

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

organizuota klerikalizmo spauda pylė ant mūsų pamazgas. O nelaimingas James-Janušauskas (vėl atkutes, kai ALTASS priešų atakos sustiprėjo) buvo kai kurių "geradėjų" sukurstytas net užvesti žioplą bylą teisme prieš skridimo sąjungą, jos valdybos narius ir "Naujienas" (!). Tikslas buvo, žinoma, duoti "medžiagos" šmeižikams rašyti apie "visuomenės apgaviimą" ir tuo būdu sulaukyti publiką nuo tolesnio aukojimo.

Bet ir nuo šitų puolimų pasisekė mums atsiginti. Šį pavasarį vėl buvo atgaivintas darbas Chicagoje ir kitose kolonijose, ir "Lituanicos II" įrengimo sąskaitos yra baigiamos mokėti. Lakūnas F. Vaitkus, gavęs daugiau laiko pasiruošti savo žygiui, per žiemą ir vasarą dirbo ir ištaisė lėktuvą taip, kaip iki šiol dar, tur būt, nebuvo įrengtas nė vienas to dydžio aeroplanas. Tai, kiek teko man patirti, pripažįsta visi dalyko žinovai, matę "Lituanicą II" ir jos instrumentus.

Aš čionai nebandysiu aprašyti tų visų daiktų, kurie yra į lėktuvą įdėti. Gana bus paminėti tai, kad ALTASS valdyba davė lakūnui geriausią, kas buvo galima aviacijos pramonėje už pinigą įgyti: visai naują motorą, specialį propelerį, radiokompašą ir t. t. Pradžioje buvo manyta apsieiti su daug menkesnėmis prietaisomis, todėl ir pirmieji mūsų išlaidų apskaičiavimai buvo žemesni. Po ranka atskaitų neturiu, bet reikia, tur būt, spręsti, kad pilnai įrengta "Lituanica II" bus kaštavus apie 24 tūkstančius dolerių. Tai pigu, atsižvelgiant į tai, kiek brangių instrumentų ir įtaisų yra į ją sudėta. Nėra jokios abejonės, kad svetimi inžinieriai ir mechanikai būtų paėmę už tą darbą tūkstančius dolerių brangiau, ir tai vargiai jįsai būtų buvęs taip rūpestingai atliktas, kaip jį atliko Feliksas Vaitkus ir inžinierius A. Brotz.

Tik juodu, tiesą pasakius, ir suplanavo lėktuvo įrengimą taip, kad būtų užtikrintas technikos atžvilgiu skridimo pasisekimas. Neuzmirškime, kad šis 4,500 mylių žygis oro turės būti rekordinis, jeigu jįsai pavyks.

ALTASS valdyba buvo ir yra tokio nusistatymo, kad daryti antrą bandymą skridimo "ant žūt būt" — kaip Darius ir Girėnas kad darė — nebegalima. Šis skridimas buvo ruošiamas tuo pasiryžimu, kad jįsai ne tik įvyktų, bet ir pavyktų. Iš mūsų pusės, buvo padaryta visa, kas buvo galima.

O apie Feliksą Vaitkų galima pasakyti tiek, kad sąžiningesnio ir rūpestingesnio pasiruošimo dar veikiausia nebuvo atlikęs nė vienas lakūnas. Kad tik jam tarnautų laimė!

VINCENT B. AMBROSE

— Dėdė Pasakorius, nuoširdus Naujienu bendradarbis, raštu ir žodžiu per ilgus metus Naujienoms talkininkaujās

JUBILIEJINIS KONCERTAS
SOKOLŲ SALEJE
2337 So. Kedzie Ave.
Dainuos Metropolitan operos dainininkė ANNA KASŖAS ir "PIRMYN" choras
Kaziui Steponavičiui vadovaujant
7 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, FEBRUARY 20, 1954

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Motorams keičiami guoliai, žiedai, šleifuojami vožtuvai, grežiami cilindriai, tekinami alkūniniai velenai, taip pat atreguliuojami (tune-up) motorai. Išvalomi (boil out) karboratoriai. Sutvarkoma elektrinė ir vairavimo sistemos. Perdirbama stabdžiai, transmisijos, diferencijalai, keičiamos sankabos (clutch) ir kitos dalys. Atliekami dideli ir mažesni lyginimo ir dažymo darbai. Mašina paimama iš katastrofos (accident) vietos ir sutvarkomi reikalai su insurance. GARANTUOTAS IR SAŽINGAS DARBAS.

Dirbtuvė atidaryta nuo 8:00 val. ryto iki 9 val. vakaro.

M. ČESAS, A. STANEVIČIUS
1835 CANALPORT AVENUE

Telef.: dirbtuvės SEley 3-2146, namų KENwood 8-3092.

Taupymas yra turtingumo šaltinis

Mūsų bendrovės laikomi pinigai apdrausti iki \$10,000. Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus.

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASS'N.
4038 Archer Avenue Tel. Lafayette 3-6719
Sekretorius AUGUST SALDUKAS
Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošimčio

NOW! at Guaranteed Electric

S-T-R-E-T-C-H YOUR DOLLAR

SALE!

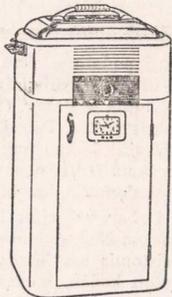
Westinghouse Electric Housewares
BUY NOW... AND SAVE!

NOW!
Cooks EVERYTHING
Automatically!

Westinghouse
ROASTER-OVEN
FOR LIMITED TIME ONLY

\$39.98

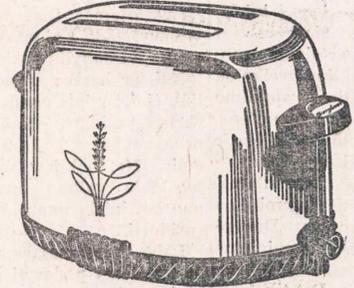
REG. PRICE \$44.95
Complete meals are cooked automatically — with temperatures accurately controlled. Cooks a huge turkey, bakes pies and cakes. Buy now and save!

extra! CABINET
BASE ON CASTERS

ONLY \$19.95

REGULARLY \$21.95

Westinghouse
Pop-Up TOASTER

FOR LIMITED
TIME ONLY

\$19.98

Reg. \$22.95 Value

Toasts all sizes of bread — light or dark as you like. Precision mechanism assures perfect toast every time. And you save \$2.97!

SAVE on PRESSING BILLS!

Westinghouse
STEAM or DRY IRON

Press a skirt in 90 seconds — iron a slip in half the time. Irons either steam or dry at flick of a dial. Lightweight. Easy to use — thanks to famous Open Handle design. Get yours now!

only \$19.95

BIG in SIZE... LOW in PRICE

Westinghouse
COOK-N-FRYER

Value
\$29.95

More than a fryer — cooks, fries, serves! Wonderful for one-dish meals as well as for frying hundreds of foods. Exclusive flared bowl design, big family size. Come in and see it today!

IT'S A REAL BUY!

Westinghouse
GRILL-N-WAFFLER

FRIES! TOASTS!
GRILLS! BAKES!
Like owning 4 appliances in 1! Ideal for complete meals, snacks. Non-sticking waffle grids. Bakes huge, 4-section waffles. Order yours now.

ONLY
\$29.95

with
WAFFLE
GRIDS

EASIEST TO USE!

"You Steer it with Your
Finger Tips"

Westinghouse
Open Handle IRON

Here's the easiest-to-use iron ever designed. Secret is famous Open Handle design. Iron has "click" dial, all around button edge, too. See it, feel it... buy it.

ONLY
\$12.95

NEW LOW PRICES!

Westinghouse
Electric Blankets and
Electric Sheets

Enjoy the luxury of a pre-warmed bed and gentle warmth all night. No more piles of heavy blankets, either! Order yours today. Start enjoying real sleeping comfort.

as low as \$29.95

"Sleep like a million... as millions do"

SAVE \$7.00

Westinghouse
HAND VAC

Here's the tidy cleaner of a thousand uses. Clean the car, mattresses, stair treads, upholstery, etc. Now at a low, low price. See this big value today.

ONLY
\$19.95

\$26.95
Value

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE and FURNITURE COMPANY

2876 West Cermak Road

Bishop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY NIGHTS

ALIASKA IR ATGAL

Kelionė atgal. — Ketchikan lietus kasdienybė. — Raugo gamyba. — Aliaskos platybė. — Granito kalnai po vandeniu. Laivo radaras. — Atsiveikimo vaisės laive. — Kinų šventykloje. — Laimės kedė.

Ketchikane lietus nenaujiena, tai kasdienybė. Lijo ir tada, kai čia atvykom. Seni vietos gyventojai, Rūg'čia tešla (Sour doughs) vadinami, stovinėjo prie krautuvų langu. Iš kur kilo tas pašėpiamas jų pavadinimas? Senesniais laikais Aliaskos pirmūnai-pionieriai turėjo visokių rūpesčių. Tai buvo nelengvas jų gyvenimas. Tais aukso ieškojimo metais duonos klausimas buvo sunkiai sprendžiamas. Net skanėtinai miltiniai blynai sudarė galvosūki. Maža rugių duona iš tešlos pasigaminanti, reikėjo ją įrauginti, rūgštį gauti. O kaip ju gausi, jei žiemos rūtūs šalčiai kliudo. Vėsiuose patalpose rūgštis kultūros duonai neprasi-mansys. Tai duonai tešlos prasimang, eidami gulti ją padėdavo lovon ir... saldziai miegodami tešlą šildė. Žmogaus kūno šiluma tinka ruginei tešlai raugą gaminti. Rytą iš miegų nubūdęs, daryk iš tos tešlos kepalus ir kišk juos į karštą pečių. Pačioje šiaurėje, kur vaisių mažai vartojama, rauginta duona būtina sveikatai. Tatai toks rūgštis gaminimo būdas aukso ieškotojams buvo vienintelis ir būtinasis. Iš čia ir kilo ir prigijo jiems vardas — rūgščioji tešla. Suprantama, dabar tas rūgštis gaminimo būdas jau pamirštas. Duonai raugas ir kitiems gaminimams rūgštis gaminama kitomis priemonėmis ir būdu. Bet tik Aliaskoje galima gauti tokios rūgštis kultūros, kuri pakelia sunkiausią šaltį ir ilgai ji išsilai-ko. Aliaskoje pagaminta rūgštis kultūra ir dabar vadinama "Sourdough", kaip ir vadinami Aliaskos seni gyventojai.

Važiuoju atgal ir galvoju: kokia didelė ir įvairi Aliaska ir kaip mažai man teko jos matyti! Ji tokia didelė kaip kar-tu sudėjęs Texas, Michigan, California Illinois ir New Yorko valstybes. O gyventojų Aliaskoje tiek gyvenama, kaip Nevados valstybėje, arba Grand Rapids, Mich., ta yra vos 182 tūkstančiai. Taigi, Hartforde, Connecticut sostinėje, daugiau žmonių gyvenama negu visoje Aliaskoje. Aliaskos sosti-nė Anchorage turi tiek pat gyventojų, kiek Blue Island, Ill.; Juneau, Aliaskos didysis mies-tas, gyventojų skaičiumi lygus Evergreen Park, Ill.

Bet Aliaska, mažutė gyventojų skaičiumi, JAV pirmąją žuvininkystę, sudarydama vi-sai atskirą pelningą pramonės šaką. Kasyklos, tiek anglies ir kitų iškasenų, antroji Aliaskos stambi pramonės šaka. Trečio-je vietoje stovi įdomioji, pel-ningoji Aliaskos pramoga — medžioklė. Aliaska tikras ke-liauninkų-turistų rojus. Čia ga-li laiką leisti ne vien tik pramo-giniais dykaduoniaudamas, bet ir medžiodamas ar žuvau-damas dengti turimos kelionės išlaidas ir kartu įdomiai laiką leidamas.

Tiesa, Aliaskos tikram ger-būvio klestėjimui turima maža įvairių kelių susisiekimui: au-tomobiliams plentų, geležinkel-ių ir kitų kelių. Jie būtinai čia pagamintoms, pagautoms, nu-šautoms ir kitais būdais ras-toms gėrybėms sparčiau kitur išgabenti. Aliaskoj mitybos klausimas kasmet vis lengvėja. Naujai čia kasmet įsikuria stambios žemės ūkio sodybos. Jos daug padeda vietos gyven-tojams maistu apsirūpinti.

Vaikščioju ant laivo denio. Jaučiau lyg eičiau Aliaskos ke-liais keliais. Stebiu iš čia ap-linką. Ji kiekviena akimirka keičias savo vaizdais lyg kino filme. Tokia įvairi sava gamta Aliaska!

Mes priartėjome Seymour

Narrows — sšiaurį. Laivams pavojinga vieta. Vidury kana-lo, po vandeniu eina didžiuliai granito kalnai. Jie vadinami Ripple Rock. Kai vanduo ram-us, jie visai nematomi. Kai prasideda potvyniai ir atoslū-giai, tai vanduo, jų paviršiumi tekąs, sudaro savotiškus sūku-rius. Tai ženklai laivams nerim-ą sėja. Tokių sūkurių metu sunku išlaikyti laivo kryptį. Naktimis, tomis dienomis kai būva tirsti rūkai ir vanduo ne-ramus, laivai čia neplaukia. Jie tyko pragiedrėjimų. Daug kartų mėginta tą laivams kliu-vinį pašalinti; granitą išimti jį sprogdinant. Po daugelių mė-ginimų to darbo liautasi, nes granitas sudaro ilgą, išsini-ę, giliai žemėje įsmukusį masyvą.

Laivo kapitonas mums paro-dė ir paaiškino radarą. Tai naudingas laivams išradimas. Išradimas, kuris karo metu gi-mė. Ir štai dabar plačiai kelei-viniuose ir prekybos laivuose jis, vartojamas. Radaro ekrane yra švytuoklė. Kai nuo laivo at-stume iki 6 mylių pasirodo kiti laivai, ar baržos ar net laive-lūkščiai žuvinis gaudyti, tame ekrane susidaro šviesūs taškai arba net laivo įžiūrimas vaiz-delis. Net nakties tamsumoje tuo būdu galima apsaugoti nuo bet kurių panašių pavojų susidurti.

Laivo kapitonas sumetė lai-vo svečiams padaryti atsivei-kinimo pietus. Tokie pietūs be kultūrinės pramogos neįmano-mi. Talentių ieškotojai zujo ieš-kojami kas kuo gali pasirody-ti. Moters tuoj buvo įkinkytos ir darbą savotiškas kepurės pa-gaminti. Kas iš popieriaus ge-riausią kepurę padarė, tos ga-vo dovanų. Mano galva niekuo-met nebuvo kvaršinama, kad galū dainuoti. O čia buvau įterptas į kvartetą ir dainavau neprasčiau už kitus. Tų pietų metu buvo linksma, smagu, įdomu.

Mes atvykome į Seattle po Labor Day — Darbo dienos šventės. Einu pasidairyti po miestą ir galvoju, kaip visas miestas ūmiausiu laiku ap-žvelgti. Pasipainiojo prašas iš-maldos "kavos puodukui". Da-viau ir klausiu jį:

— Kaip mažiausiai laiko su-gaišus, būtų galima apžiūrėti visas miestas?

— Eik į Smith Building, — atsako jis besitaikindamas smukti į smuklę.

Paklausiau. Nuėjau. Tai va-dinamas Smitho pastatas yra aukščiausias visame Seattle mieste. Jis turi observatoriją ir taip vadinamą kinų šventyklą, Elevatorium pakilau į kinų šventyklą. Senovės kinų skony-je įtaisyti rūmai. Įdomūs! Veik viskas rankų darbu pagaminta. Kinietiškais vaizdais išdrožinė-tos sienos. Rankų darbo kinie-tiški baldai, taip pat kinų tau-tos marginais papuošti. Sako, keturių šimtų metų senumo. Tikrai čia jautiesi atsidūręs to-limoje praėity. Palydovė rū-pestingai visa man aiškino.

— Štai, — sako ji — prieš jū-sų akis stovi vertinga kedė. Ši kedė turi sunkiai suvokiamų paslaptys. Kas jon atsidėda ir susikaupęs pradeda atsidė-jęs galvoti ko jis labiausiai gy-venime trokšta, tai tas troški-mas ilgainiui išsipildo, jei troš-kančias tikrai nuoširdžiai su pa-sišventimu troško, norėjo, sie-kė. Siekė apie kita nieką paša-linį negalvodamas...

Taip ji man atsidėjusi pasa-kojo. Išėjau į atvirą vietą. Čia prieš mano akis atsivėrė viso miesto vaizdas, su jo triukš-mingomis gatvėmis, pastatais ir įdomiomis apylinkėmis. Štai tyso prieš mano akis ilgiausias tiltas Washingtono ežerą į dvi

Don Royle važiuo sunkvežimiu per užšalusį Cedar ežerą netoli Minneapolisio. Staiga pasigirdo ledo braskėjimas. Royle išsoko iš sunkvežimio ir išsigelbėjo.

Iš "Naujienų" skaitytojo atsiminimų

Seniai pažinau "Naujienas", tos ir visuomenės reikalams, yra Nuo pat atvykimo į Ameriką daugiausia ir plačiausiai skai-dienos, t. y. nuo 1949 metų vi-tomas ne tik čia, Amerikoje, durio, esu nuolatinis "Naujienų" bet ir visose kitose šalyse, kur skaitytojas. Lai būna leista tik yra lietuvių.

Mano geras draugas Leonas Rudaitis iš Pavidaujo k., Eržvil-ko valsč., atvykęs į Ameriką, buvo uolus lietuviškos spaudos skaitytojas. Iš karto prenumera-stovi tėvynės Lietuvos laisvės sąjavyboje ir jautrus lietuvių tau-

pusi padalinę. Ana va, matyti užgėse ugnikalniai Ranier, Olympia ir Baker. O ten nera-musis uostas. Tikrai, čia trumpia-siu laiku pamačiau ko troškau. O kai nepavargsti, tai ir malonumo daugiau.

Dabar vėl einu kinų šven-tyklon. Neriginamas sėdu ton keistomis savybėmis apdova-noton kedėn, kurias anksčiau man suminėjo palydovė. Atsi-sėdau. Padėjau rankas ant dra-kono galvų ir stebiu paveikslus sienas puošiančius. Vertingi. Vertingi, nes nematyti vaizdai, savotiškos spalvos. Prisistotinės regėtų, pakylu:

— Ar jūs nepamiršote sėdė-damas pagalvoti apie jūsų di-džiausią gyvenime troškimą? — palydovė klausė manęs.

— Taip, — atsakiau.

— Tai gerai. Kiekvienas, ku-ris sėda ton kedėn ko nors la-bai trokšdamas, tai tas troški-mas išsipildo. Išsipildys ir jū-sų, — tvirtai ji linki man.

— Ačiū! Jūs labai maloni!

Atsiveikinuau.

Tuo ir baigėsi mano kelionė Aliaskon.

linkių gerb. Redaktoriui ir jo štabui visomis galimomis išga-lėmis stovėti už tėvynės, tautos ir visuomenės reikalus, šioj ne-lygios pasauly vykstančios ko-vos arenoj.

L. Mockevičius

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININ-KAI, MOKSLININKAI, VALS-TYBININKAI, DVASININKAI, PROFESIONALAI IR BIZNIE-RIAI. JIE ŽINO, KAD NAU-JIENOS PADUODA TEISIN-GIAUSIAS ŽINIAS IR GE-RIAUSIUS RASTUS

Kas skaito, rašo — "Naujienas" išsirašo

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA
 • Visų rūšių apdraudos asmenims ir biznio įstaigoms. • Finansavimas.
 Draudžiu ir perdraudžiu visose draudimo bendrovėse.
 JONAS KIRVAITIS, Gen. apdraudų brokeris ir savininkas
 INTERSTATE INSURANCE AGENCY
 5900 So. Ashland Ave., Chicago 36 Ill. Tel.: WA 5-5671—Rez. HE 4-4033
 Darbo val.: kasdien 9:30—4:30; be to, pirm. ir ketv. 6:00—9:00 vakarais.

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILI
STASYS DAPKUS
 3255 SO. UNION AVENUE Tel. CALUMET 5-1127
 Prityręs mechanikas, turįs moderniausias įrankius, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nuožo, taip pat sureguliuoja motorą, kad daugiau naudotų 3231 So. Lowe Ave., Ivažiuoti reikia iš atėjos. Kas negali atva-žiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui. benzina ir alyva. Dirbtuvė yra

LIETUVIŠKA GĖLIŲ PREKYBA
"PEOPLES FLORIST"
 Meniški atliekame visokius gėlių užsakymus:
 ★ VESTUVĖMS
 ★ VARDINĖMS
 ★ KRIKSTYNOMS
 ★ LAIDOTUVĖMS
 Savininkas R. ir O. HOMKO
 1850 West 47th St. LAFayette 3-1786

BENDRUOMENINIS Kanados Lietuvių SAVAITRAŠTIS NEPRIKLAUSOMA LIETUVA,
 išeinąs 8-10 puslapių, duoda daugiausia žinių apie Kanados lietuvių gyvenimą ir jo sąlygas. Daug rašo apie visame pasauly esančius lietuvius ir okupuotos Lietuvos būseną.
 1952 metais "NL" duoda plačią studiją apie Lietuvos sienas ir studiją apie Lietuvos žemės ūkį, paremtą naujausiomis žiniomis iš Lietuvos.
 PRENUMERATA: metams \$5.50. ADRESAS: "Nepr. Lietuva", 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.
 ATSTOVAS CHICAGOJE: Mr. J. Janulaitis, 3645 So. Emerald Avenue, Chicago, Ill.

INVEST YOUR CHRISTMAS MONEY IN REVERE WARE

Choose either set of cooking treasures at a dollar-saving price!

REVERE WARE
KITCHEN JEWEL CHEST \$49.95
11 PURPOSE SET \$39.95

KITCHEN JEWEL CHEST includes:

- 1 quart Covered Sauce Pan
- 2 quart Covered Sauce Pan
- 3 quart Covered Sauce Pan
- 4 quart Covered Sauce Pot
- 6 inch Covered Skillet
- 10 inch Covered Skillet
- 6 cup Percolator
- Special Deluxe Hanging Rack

11 PURPOSE SET includes:

- 1 quart Covered Sauce Pan
- 3 quart Covered Sauce Pan
- 8 inch Covered Skillet and Egg Poacher Inset
- 10 inch Covered Skillet
- 1 1/2 quart Double Boiler
- Special Deluxe Hanging Rack

Truly assortments fit for a queen, these two sparkling Revere Ware sets are designed for a lifetime of better cooking! Choose either selection of copper-clad stainless steel beauties... you'll save 5% on the set price, save on fuel bills, save on cooking time, save on replacement costs. And both sets are attractively packaged in colorful chests.

Discover, as millions of American homemakers have, that the finest utensils are the most economical as well. Stop in tomorrow to make your choice!

ASK ABOUT OUR BUDGET-PAYMENT PLAN

CHICAGO HARDWARE & APPLIANCE CO.
 3111 West 111th Street Hilltop 5-5200
 OPEN MONDAYS AND THURSDAYS TILL 9 O'CLOCK

STANDARD FEDERAL SAVINGS - STIPRIAUSIOJI TAUPYMO ĮSTAIGA

Santaupos pas Standard Federal yra saugios, nes

- 1 Daugiau kaip \$32,000,000.00 arba 95% visų narių santaupų investuota į Amerikos valdžios bonus ir Veteranų Namų Statybos Paskolas. Šios paskolos ligi 60% yra JAV vyriausybės garantuotos.
- 2 Atsargos ir pertekliai sudaro daugiau negu \$3,450,000.00 arba virš 10% visų narių santaupų. BENDRAS TURTAS VIRŠ \$44,000,000.00.

STANDARD FEDERAL SAVINGS saugumas ir už indėlius mokami aukštesni nuosimčiai padarys Jūsų ateitį saugesnę. Kiekviena sąskaita yra Federal Savings and Loan Insurance Corporation apdrausta ligi \$10,000.00.

ISTAIGOS VALANDOS:
 Kasdien, iškaitant šeštadienius, nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
 Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.
 Trečiadieniais visai neatidaroma.

JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
 4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
 PHONE Virginia 7-1141